

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 23ης Νοεμβρίου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Οδηγία 2010/64/ΕΕ – Άρθρο 5 – Ποιότητα της διερμηνείας και της μετάφρασης – Οδηγία 2012/13/ΕΕ – Δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών – Άρθρο 4, παράγραφος 5, και άρθρο 6, παράγραφος 1 – Δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με την ποινική κατηγορία – Δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση – Οδηγία 2016/343/ΕΕ – Δικαίωμα σε πραγματική προσφυγή και σε αμερόληπτο δικαστήριο – Άρθρο 48, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρο 267 ΣΛΕΕ – Άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ – Παραδεκτό – Αναίρεση υπέρ του νόμου κατά απόφασης διατάσσουσας προδικαστική παραπομπή – Πειθαρχική διαδικασία – Εξουσία του ανώτερου δικαστηρίου να κηρύξει μη σύννομη την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως»

Στην υπόθεση C-564/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Pestí Központi Kerületi Bíróság (κεντρικό πρωτοβάθμιο δικαστήριο του διαμερίσματος της Πέστης, Ουγγαρία) με απόφαση της 11ης Ιουλίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Ιουλίου 2019, και συμπληρώθηκε με απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο την ίδια ημέρα, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά

IS,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, Κ. Jürimäe, Κ. Λυκούργο, Ε. Regan, S. Rodin και I. Jarukaitis (εισηγητή), προέδρους τμήματος, J.-C. Bonichot, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi και A. Kumin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Pikamäe

γραμματέας: I. Illéssy, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 18ης Ιανουαρίου 2021,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο IS, εκπροσωπούμενος από τους A. Pintér και B. Csire, ügyvédek,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér και την R. Kissné Berta,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. K. Bulterman και P. Huurnink, καθώς και από τον J. Langer,
- η Σουηδική Κυβέρνηση, αρχικώς εκπροσωπούμενη από τις H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, H. Shev, J. Lundberg και A. Falk, στη συνέχεια, από τον O. Simonsson καθώς και από τις H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, H. Shev, J. Lundberg, M. Salborn Hodgson, A. M. Runeskjöld και R. Shahsavan Eriksson,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αρχικώς εκπροσωπούμενη από τους A. Tokár, H. Krämer και R. Troosters, στη συνέχεια, από τους A. Tokár, M. Wasmeier και P. J. O. Van Nuffel,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Απριλίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2010/64/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία (ΕΕ 2010, L 280, σ. 1), του άρθρου 4, παράγραφος 5, και του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ 2012, L 142, σ. 1), του άρθρου 6, παράγραφος 1, και του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικής δίκης κατά του IS, Σουηδού υπηκόου τουρκικής καταγωγής, για παράβαση των διατάξεων του ουγγρικού δικαίου περί απόκτησης και μεταφοράς πυροβόλων όπλων και πυρομαχικών.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2010/64

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5, 12 και 24 της οδηγίας 2010/64 έχουν ως εξής:

«(5) Το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών[, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950,] και το άρθρο 47 του [Χάρτη] κατοχυρώνουν το δικαίωμα στη χρηστή απονομή δικαιοσύνης. Το άρθρο 48 παράγραφος 2 του Χάρτη διασφαλίζει τον σεβασμό των δικαιωμάτων της υπεράσπισης. Η παρούσα οδηγία σέβεται τα ανωτέρω δικαιώματα και θα πρέπει να εφαρμόζεται αναλόγως.

[...]

(12) Η παρούσα οδηγία [...] θεσπίζει κοινούς ελάχιστους κανόνες προς εφαρμογή στα πεδία της διερμηνείας και της μετάφρασης σε ποινικές διαδικασίες, ούτως ώστε να ενισχύσει την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών.

[...]

(24) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη δυνατότητα ελέγχου της επάρκειας της διερμηνείας και της μετάφρασης που παρέχεται όταν οι αρμόδιες αρχές έχουν ειδοποιηθεί για ορισμένη υπόθεση.»

4 Το άρθρο 2 της οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα σε διερμηνεία», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε στους υπόπτους ή κατηγορούμενους που δεν ομιλούν ή δεν κατανοούν τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας να παρέχεται χωρίς καθυστέρηση διερμηνεία κατά τη διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας ενώπιον ανακριτικών και δικαστικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών ανακρίσεων, όλων των ακροαματικών διαδικασιών ενώπιον δικαστηρίου και τυχόν αναγκαίων ενδιάμεσων ακροάσεων.

[...]

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο, οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι να έχουν το δικαίωμα να αντικρούσουν απόφαση σύμφωνα με την οποία δεν χρειάζονται διερμηνεία και, όταν έχει παρασχεθεί διερμηνεία, να έχουν τη δυνατότητα να διαμαρτυρηθούν ότι η ποιότητα της διερμηνείας δεν είναι επαρκής προκειμένου να διασφαλιστεί η διεξαγωγή δίκαιης δίκης.

[...]

8. Η διερμηνεία που παρέχεται σύμφωνα με το παρόν άρθρο έχει επαρκή ποιότητα ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης, ιδίως διασφαλίζοντας ότι οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι γνωρίζουν το περιεχόμενο της εναντίον τους δικογραφίας και είναι σε θέση να ασκήσουν το δικαίωμα υπεράσπισής τους.»

- 5 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, που επιγράφεται «Δικαίωμα μετάφρασης ουσιωδών εγγράφων», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν, ώστε στους υπόπτους ή στους κατηγορουμένους που δεν κατανοούν τη γλώσσα της σχετικής ποινικής διαδικασίας να παρέχεται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος γραπτή μετάφραση όλων των εγγράφων που είναι ουσιώδη, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι είναι σε θέση να ασκήσουν το δικαίωμα υπεράσπισής τους και προκειμένου να διασφαλιστεί η διεξαγωγή δίκαιης δίκης.

2. Τα ουσιώδη έγγραφα περιλαμβάνουν οποιαδήποτε απόφαση συνεπάγεται τη στέρηση της ελευθερίας ενός προσώπου, οποιοδήποτε έγγραφο απαγγελίας κατηγορίας και οποιαδήποτε δικαστική απόφαση.

[...]

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο, οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι να έχουν το δικαίωμα να αντικρούσουν απόφαση σύμφωνα με την οποία δεν χρειάζεται η μετάφραση εγγράφων ή χωρίων εγγράφων και, όταν έχει παρασχεθεί μετάφραση, να έχουν τη δυνατότητα να διαμαρτυρηθούν ότι η ποιότητα της μετάφρασης δεν είναι επαρκής, προκειμένου να διασφαλιστεί η διεξαγωγή δίκαιης δίκης.

[...]

9. Η μετάφραση που διατίθεται δυνάμει του παρόντος άρθρου πρέπει να έχει επαρκή ποιότητα ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης, ιδίως διασφαλίζοντας ότι οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι γνωρίζουν το περιεχόμενο της εναντίον τους δικογραφίας και είναι σε θέση να ασκήσουν το δικαίωμα υπεράσπισής τους.»

- 6 Το άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Ποιότητα της διερμηνείας και της μετάφρασης», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι η παρεχόμενη διερμηνεία και μετάφραση έχουν την ποιότητα που απαιτούν το άρθρο 2 παράγραφος 8 και το άρθρο 3 παράγραφος 9.

2. Προκειμένου να διασφαλιστεί η επάρκεια της διερμηνείας και της μετάφρασης, καθώς και αποτελεσματική πρόσβαση σε αυτές, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τη θέσπιση μητρώου ή μητρώων ανεξάρτητων μεταφραστών και διερμηνέων με προσήκοντα προσόντα. Μόλις ολοκληρωθεί η θέσπιση του μητρώου ή των μητρώων, τα στοιχεία αυτά, εφόσον απαιτείται, διατίθενται στους συνηγόρους και τις αρμόδιες αρχές.

[...]»

Η οδηγία 2012/13

7 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5, 30 και 34 της οδηγίας 2012/13 έχουν ως εξής:

«(5) Το άρθρο 47 του [Χάρτη] και το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής “η ΕΣΔΑ”) κατοχυρώνουν το δικαίωμα στη χρηστή απονομή δικαιοσύνης. Το άρθρο 48 παράγραφος 2 του Χάρτη διασφαλίζει τον σεβασμό των δικαιωμάτων της υπεράσπισης.

[...]

(30) Έγγραφα και, ενδεχομένως, φωτογραφίες, ακουστικές και οπτικές εγγραφές, τα οποία έχουν μεγάλη σημασία για την αποτελεσματική αμφισβήτηση του νόμιμου χαρακτήρα μιας σύλληψης ή κράτησης του υπόπτου ή κατηγορουμένου σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, θα πρέπει να τίθενται στη διάθεση του υπόπτου ή κατηγορουμένου ή του δικηγόρου του το αργότερο πριν μια αρμόδια δικαστική αρχή κληθεί να αποφασίσει για τη νομιμότητα της σύλληψης ή κράτησης σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 4 της ΕΣΔΑ, και εγκαίρως προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος προσβολής της νομιμότητας της σύλληψης ή κράτησης.

[...]

(34) Η πρόσβαση στο υλικό της δικογραφίας, όπως προβλέπεται στην παρούσα οδηγία, θα πρέπει να παρέχεται δωρεάν με την επιφύλαξη των διατάξεων του εθνικού δικαίου που απαιτούν την καταβολή τελών για τη χορήγηση αντιγράφων από τον φάκελο της υπόθεσης ή για την αποστολή υλικού στον ενδιαφερόμενο ή τον δικηγόρο του.»

8 Το άρθρο 1 της οδηγίας, το οποίο ορίζει το αντικείμενό της, προβλέπει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία ορίζει κανόνες σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης των υπόπτων ή κατηγορουμένων, σχετικά με τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας και τις εναντίον τους κατηγορίες. Ορίζει επίσης κανόνες για το δικαίωμα ενημέρωσης των προσώπων που υπόκεινται στο Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως σχετικά με τα δικαιώματά τους.»

9 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματα», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την άμεση ενημέρωση του υπόπτου ή κατηγορούμενου όσον αφορά τουλάχιστον τα ακόλουθα δικονομικά δικαιώματα, όπως ισχύουν δυνάμει του εθνικού τους δικαίου, προκειμένου να διασφαλίσουν την αποτελεσματική άσκησή τους:

α) το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο·

β) τυχόν δικαίωμα παροχής νομικών συμβουλών δωρεάν και τις σχετικές προϋποθέσεις τέτοιας παροχής νομικών συμβουλών·

γ) το δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με την ποινική κατηγορία σύμφωνα με το άρθρο 6·

δ) το δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης·

ε) το δικαίωμα σιωπής.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η ενημέρωση σύμφωνα με την παράγραφο 1 παρέχεται σε απλή και κατανοητή γλώσσα, προφορικώς ή εγγράφως, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών των υπόπτων ή κατηγορουμένων που είναι ευάλωτα πρόσωπα.»

- 10 Το άρθρο 4 της ίδιας οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Έγγραφο δικαιωμάτων κατά τη σύλληψη», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την άμεση παροχή ενός εγγράφου δικαιωμάτων σε όποιον ύποπτο ή κατηγορούμενο συλλαμβάνεται ή κρατείται. Παρέχεται στον συλληφθέντα η δυνατότητα να διαβάσει το έγγραφο δικαιωμάτων και του επιτρέπεται να το διατηρεί στην κατοχή του καθ' όλη τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας του.

[...]

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο ύποπτος ή κατηγορούμενος να λαμβάνει το έγγραφο δικαιωμάτων συνταχθέν σε γλώσσα που κατανοεί. Όταν το έγγραφο δικαιωμάτων δεν είναι διαθέσιμο στην κατάλληλη γλώσσα, ο ύποπτος ή κατηγορούμενος ενημερώνεται για τα δικαιώματά του προφορικά σε γλώσσα που κατανοεί. Το έγγραφο δικαιωμάτων πρέπει στη συνέχεια να παρέχεται στον εμπλεκόμενο σε γλώσσα που κατανοεί και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.»

- 11 Το άρθρο 6 της οδηγίας 2012/13, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με την ποινική κατηγορία», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο ύποπτος ή κατηγορούμενος να ενημερώνεται για την αξιόποινη πράξη την οποία φέρεται, ή κατηγορείται, ότι διέπραξε. Η ενημέρωση αυτή είναι άμεση και δεόντως λεπτομερής προκειμένου να διασφαλισθούν ο δίκαιος χαρακτήρας της διαδικασίας και η αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης του κατηγορουμένου.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο ύποπτος ή κατηγορούμενος να ενημερώνεται για τους λόγους της σύλληψης ή κράτησής του, συμπεριλαμβανομένης της αξιόποινης πράξης την οποία φέρεται, ή κατηγορείται, ότι διέπραξε.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το αργότερο με τη διαβίβαση του κατηγορητηρίου στο δικαστήριο να παρέχονται λεπτομερή στοιχεία για την ποινική κατηγορία, συμπεριλαμβανομένης της φύσης και του νομικού χαρακτηρισμού της αξιόποινης πράξης και του είδους της συμμετοχής του κατηγορουμένου.

[...]»

- 12 Το άρθρο 7 της οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα πρόσβασης στο υλικό της δικογραφίας», ορίζει τα εξής:

«1. Όταν πρόσωπο συλλαμβάνεται και κρατείται σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι χορηγούνται στον ίδιο ή τον συνήγορό του τα έγγραφα σχετικά με τη συγκεκριμένη υπόθεση τα οποία είναι στην κατοχή των αρμόδιων αρχών και τα οποία είναι ουσιώδη για την αποτελεσματική αμφισβήτηση, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, της νομιμότητας της σύλληψης και της κράτησης.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές χορηγούν πρόσβαση τουλάχιστον στο σύνολο του αποδεικτικού υλικού που κατέχουν υπέρ ή κατά του υπόπτου ή του κατηγορουμένου στο εν λόγω άτομο ή στον συνήγορό του για τη διασφάλιση του δίκαιου χαρακτήρα της διαδικασίας και την προετοιμασία της υπεράσπισής του.

[...]»

- 13 Κατά το άρθρο 8 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Επαλήθευση και ένδικα μέσα»:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν παρέχονται πληροφορίες στον ύποπτο ή κατηγορούμενο σύμφωνα με τα άρθρα 3 έως 6, αυτό καταγράφεται σύμφωνα με τη διαδικασία καταγραφής που προβλέπεται από το δίκαιο του οικείου κράτους μέλους.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο ύποπτος ή κατηγορούμενος ή ο συνήγορός του έχει το δικαίωμα προσφυγής, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στο εθνικό δίκαιο διαδικασίες, κατά της ενδεχόμενης παράλειψης ή άρνησης της αρμόδιας αρχής να παράσχει τις πληροφορίες σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.»

Η οδηγία (ΕΕ) 2016/343

- 14 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1 και 9 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1), έχουν ως εξής:

«(1) Η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη κατοχυρώνονται στα άρθρα 47 και 48 του [Χάρτη], στο άρθρο 6 της [ΕΣΔΑ], στο άρθρο 14 του διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ΔΣΑΠΔ) και στο άρθρο 11 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

[...]

(9) Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να ενισχυθεί το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, με τη θέσπιση κοινών ελάχιστων κανόνων για ορισμένες πτυχές του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη.»

- 15 Το άρθρο 8 της οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ύποπτοι και οι κατηγορούμενοι έχουν το δικαίωμα παράστασης στη δίκη τους.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι μια δίκη που μπορεί να οδηγήσει σε απόφαση για την ενοχή ή την αθωότητα του υπόπτου ή κατηγορουμένου μπορεί να διεξαχθεί ερήμην αυτού, υπό τον όρο ότι:

α) ο ύποπτος ή κατηγορούμενος έχει ενημερωθεί εγκαίρως σχετικά με τη δίκη και τις συνέπειες της μη παράστασης· ή

β) ο ύποπτος ή κατηγορούμενος, αφού ενημερώθηκε για τη δίκη, εκπροσωπείται από εξουσιοδοτημένο δικηγόρο ο οποίος διορίστηκε είτε από τον ύποπτο ή κατηγορούμενο είτε από το κράτος.

[...]

4. Στις περιπτώσεις που τα κράτη μέλη έχουν ένα σύστημα που προβλέπει τη δυνατότητα διεξαγωγής δικών ερήμην του υπόπτου ή κατηγορουμένου, αλλά δεν είναι δυνατό να τηρηθούν οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου επειδή ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος δεν μπορεί να εντοπιστεί παρ' όλο που καταβλήθηκαν οι δέουσες προσπάθειες, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι είναι εντούτοις δυνατό να ληφθεί απόφαση και να εκτελεστεί. Σε αυτή την περίπτωση τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι λαμβάνουν γνώση της απόφασης, ειδικότερα όταν συλλαμβάνονται, λαμβάνουν επίσης γνώση της δυνατότητας να προσβάλουν την απόφαση και του δικαιώματος να ζητήσουν νέα δίκη ή να ασκήσουν άλλο μέσο ένδικης προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 9.

[...]»

- 16 Το άρθρο 9 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα σε νέα δίκη», προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος, στις περιπτώσεις που δεν παρίστατο στη δίκη του και δεν έχουν τηρηθεί οι όροι που προβλέπονται στο άρθρο 8 παράγραφος 2, έχει δικαίωμα σε νέα δίκη ή άλλο ένδικο μέσο προστασίας που επιτρέπει επαναπροσδιορισμό της ουσίας της υπόθεσης, περιλαμβανομένης της εξέτασης νέων αποδεικτικών στοιχείων, και που ενδέχεται να οδηγήσει σε ανατροπή της αρχικής απόφασης. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω ύποπτοι και κατηγορούμενοι έχουν το δικαίωμα να παρίστανται, να συμμετέχουν ουσιαστικά, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο, και να ασκούν τα δικαιώματα υπεράσπισής τους».

Το ουγγρικό δίκαιο

- 17 Το άρθρο 78, παράγραφος 1, του a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (νόμου XC του 2017 περί κώδικα ποινικής δικονομίας, *Magyar Közlöny* 2017/90, στο εξής: κώδικας ποινικής δικονομίας) προβλέπει, κατ' ουσίαν, ότι, αν μετέχων σε ποινική διαδικασία επιθυμεί να χρησιμοποιηθεί, για τους σκοπούς της διαδικασίας αυτής, γλώσσα διαφορετική από την ουγγρική, δικαιούται να χρησιμοποιήσει τη μητρική του γλώσσα με τη συνδρομή διερμηνέα.
- 18 Δυνάμει του άρθρου 201, παράγραφος 1, του κώδικα ποινικής δικονομίας, ως διερμηνέας στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας μπορεί να διορισθεί μόνον κάτοχος επίσημης πιστοποίησης, ωστόσο, εφόσον αυτό δεν είναι δυνατόν, επιτρέπεται να διορισθεί διερμηνέας που έχει επαρκή γνώση της συγκεκριμένης γλώσσας.
- 19 Το άρθρο 490, παράγραφοι 1 και 2, του κώδικα αυτού προβλέπει, κατ' ουσίαν, ότι εθνικό δικαστήριο δύναται, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος των διαδίκων, να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να απευθύνει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

- 20 Το άρθρο 491, παράγραφος 1, στοιχείο α, του εν λόγω κώδικα προβλέπει, κατ' ουσίαν, ότι η ανασταλείσα ποινική διαδικασία επανεκκινεί αν εκλείψουν οι δικαιολογητικοί λόγοι της αναστολής.
- 21 Το άρθρο 513, παράγραφος 1, στοιχείο α, του ίδιου κώδικα ορίζει ότι η απόφαση περί παραπομπής δεν υπόκειται σε τακτικό ένδικο μέσο.
- 22 Δυνάμει του άρθρου 667, παράγραφος 1, του κώδικα ποινικής δικονομίας, ο legfőbb ügyész (Γενικός Εισαγγελέας, Ουγγαρία) μπορεί να ασκήσει ενώπιον του Kúria (Ανώτατου Δικαστηρίου, Ουγγαρία) «αναίρεση υπέρ του νόμου» προκειμένου να διαπιστωθεί το μη σύννομο αποφάσεων και διατάξεων που έχουν εκδοθεί από τα κατώτερα δικαστήρια.
- 23 Το άρθρο 669 του κώδικα αυτού προβλέπει τα εξής:
- «1. Αν το Kúria [(Ανώτατο Δικαστήριο)] κρίνει βάσιμη την αναίρεση υπέρ του νόμου, διαπιστώνει, με απόφασή του, το μη σύννομο της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, ενώ, σε αντίθετη περίπτωση, απορρίπτει την αναίρεση με διάταξη.
2. Το Kúria [(Ανώτατο Δικαστήριο)], εφόσον διαπιστώσει το μη σύννομο της επίμαχης απόφασης, δύναται να απαλλάξει τον κατηγορούμενο, να αποφασίσει τη μη υποβολή του σε αναγκαστική ιατρική περίθαλψη, να καταργήσει τη δίκη, να επιβάλει μικρότερη ποινή ή να διατάξει την εφαρμογή ηπιότερου μέτρου, να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και, ενδεχομένως, να αναπέμψει την υπόθεση στο δικαστήριο της ουσίας για εκ νέου εκδίκαση.
3. Πλην των περιπτώσεων της παραγράφου 2, η απόφαση του Kúria [(Ανώτατου Δικαστηρίου)] περιορίζεται στη διαπίστωση της ελλείψεως νομιμότητας.
- [...]»
- 24 Κατά το άρθρο 755, παράγραφος 1, στοιχείο α, σημείο αα, του εν λόγω κώδικα, στην περίπτωση κατά την οποία ο κατηγορούμενος, ο οποίος διαμένει σε γνωστή διεύθυνση στο εξωτερικό, έχει κλητευθεί νομίμως και δεν εμφανίζεται στο ακροατήριο, η ποινική δίκη διεξάγεται ερήμην αυτού, εφόσον δεν απαιτείται να εκδοθεί ευρωπαϊκό ή διεθνές ένταλμα σύλληψης ή δεν έχει εκδοθεί τέτοιο ένταλμα, εάν ο εισαγγελέας δεν προτείνει την επιβολή στερητικής της ελευθερίας ποινής ή ποινής εγκλεισμού σε κέντρο εποπτευόμενης επιμόρφωσης.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 25 Το αιτούν δικαστήριο, δικάζον ως μονομελές τμήμα του Pesti Központi Kerületi Bíróság (κεντρικού πρωτοβάθμιου δικαστηρίου του διαμερίσματος της Πέστης, Ουγγαρία), επελήφθη της ποινικής δίωξης κατά του κατηγορουμένου IS, Σουηδού υπηκόου τουρκικής καταγωγής, για πιθανολογούμενη παράβαση των διατάξεων του ουγγρικού δικαίου που διέπουν την απόκτηση, την κατοχή, την κατασκευή, την εμπορία, την εισαγωγή, την εξαγωγή και τη μεταφορά πυροβόλων όπλων και πυρομαχικών. Η γλώσσα της δικαστικής διαδικασίας είναι η ουγγρική, την οποία ο κατηγορούμενος δεν γνωρίζει. Από την αίτηση προδικαστικής απόφασης προκύπτει ότι ο εν λόγω κατηγορούμενος μπορεί να επικοινωνεί μόνο με τη συνδρομή διερμηνέα.

- 26 Ο IS συνελήφθη στην Ουγγαρία στις 25 Αυγούστου 2015 και έτυχε ακρόασης ως «ύποπτος» αυθημερόν. Πριν από την ακρόαση αυτή, ο IS ζήτησε τη συνδρομή δικηγόρου και διερμηνέα και, κατά τη διάρκεια της, στην οποία δεν μπόρεσε να παραστεί ο συνήγορός του, ενημερώθηκε για τις εις βάρος του υπόνοιες. Ο IS αρνήθηκε να καταθέσει διότι δεν μπορούσε να συμβουλευθεί τον συνήγορό του.
- 27 Κατά τη διάρκεια της εν λόγω ακρόασης, ο ανακριτικός υπάλληλος ζήτησε την παροχή υπηρεσιών διερμηνείας στη σουηδική γλώσσα. Ωστόσο, δεν υπάρχουν, κατά το αιτούν δικαστήριο, στοιχεία σχετικά με τον τρόπο επιλογής του διερμηνέα και πιστοποίησης των προσόντων του ούτε σχετικά με το εάν ο διερμηνέας και ο IS κατανοούσαν ο ένας τον άλλο.
- 28 Ο IS αφέθηκε ελεύθερος μετά την ακρόαση. Κατοικεί εκτός Ουγγαρίας και η αλληλογραφία που απεστάλη στη διεύθυνση που είχε προηγουμένως δηλωθεί επέστρεψε με τη μνεία «μη παραληφθείσα». Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι, στο στάδιο της ένδικης διαδικασίας, η παρουσία του κατηγορουμένου είναι εντούτοις υποχρεωτική κατά την προκαταρκτική ακροαματική διαδικασία και ότι η έκδοση εθνικού εντάλματος σύλληψης ή ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης είναι δυνατή μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ενδέχεται να επιβληθεί στον κατηγορούμενο στερητική της ελευθερίας ποινή. Επισημαίνει, ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, ο εισαγγελέας ζήτησε, ωστόσο, την επιβολή χρηματικής ποινής και ότι, κατά συνέπεια, σε περίπτωση μη εμφάνισης του κατηγορουμένου κατά την ορισθείσα ημερομηνία, το αιτούν δικαστήριο υποχρεούται να προχωρήσει στην εκδίκαση της υπόθεσης ερήμην του κατηγορουμένου.
- 29 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί, πρώτον, ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2010/64 ορίζει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα ώστε να εξασφαλίζουν ότι η παρεχόμενη διερμηνεία και μετάφραση έχουν την απαιτούμενη από το άρθρο 2, παράγραφος 8, και το άρθρο 3, παράγραφος 9, της οδηγίας αυτής ποιότητα, πράγμα που σημαίνει ότι η διερμηνεία πρέπει να έχει επαρκή ποιότητα ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης, ιδίως μεριμνώντας ώστε οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι να γνωρίζουν το περιεχόμενο της εναντίον τους δικογραφίας και να είναι σε θέση να ασκήσουν το δικαίωμά τους υπεράσπισης. Επίσης, επισημαίνει ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί η επάρκεια της διερμηνείας και της μετάφρασης, καθώς και αποτελεσματική πρόσβαση σε αυτές, τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν για τη θέσπιση μητρώου ή μητρώων ανεξάρτητων μεταφραστών και διερμηνέων με τα απαιτούμενα προσόντα.
- 30 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι το άρθρο 4, παράγραφος 5, και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2012/13 προβλέπουν ότι ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος πρέπει να ενημερώνεται αμέσως για τα δικαιώματά του με έγγραφο που έχει συνταχθεί σε γλώσσα την οποία κατανοεί, καθώς και για την αξιόποινη πράξη την οποία φέρεται, ή κατηγορείται, ότι διέπραξε.
- 31 Στο πλαίσιο αυτό, το ως άνω δικαστήριο επισημαίνει ότι η Ουγγαρία δεν διαθέτει επίσημο μητρώο μεταφραστών και διερμηνέων και ότι η ουγγρική νομοθεσία δεν καθορίζει ποιος και με βάση ποια κριτήρια μπορεί να οριστεί ως μεταφραστής ή διερμηνέας *ad hoc* σε ποινική διαδικασία, μόνο δε η επίσημη μετάφραση εγγράφων ρυθμίζεται νομοθετικά. Ελλείψει τέτοιας ρύθμισης, ούτε ο συνήγορος ούτε ο δικαστής είναι σε θέση να εξακριβώσουν την ποιότητα της διερμηνείας. Ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος που δεν γνωρίζει την ουγγρική γλώσσα ενημερώνεται, με τη συνδρομή διερμηνέα, για τις εις βάρος του υπόνοιες και για τα δικονομικά του δικαιώματα κατά την πρώτη ακρόασή του υπό την ιδιότητα αυτή, στην περίπτωση, όμως, που ο διερμηνέας δεν

- διαθέτει την κατάλληλη εμπειρογνωμοσύνη, είναι δυνατόν, κατά το αιτούν δικαστήριο, να υπάρξει προσβολή του δικαιώματος ενημέρωσης του ενδιαφερομένου σχετικά με τα δικαιώματά του καθώς και προσβολή των δικαιωμάτων του υπεράσπισης.
- 32 Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον η ουγγρική ρύθμιση και πρακτική είναι συμβατές με τις οδηγίες 2012/13 και 2010/64 καθώς και εάν από τη νομοθεσία της Ένωσης απορρέει ότι, σε περίπτωση ασυμβατότητας, ο εθνικός δικαστής δεν μπορεί να προχωρήσει στην εκδίκαση της υπόθεσης ερήμην του κατηγορουμένου.
- 33 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, από 1ης Ιανουαρίου 2012, οπότε τέθηκε σε ισχύ δικαστική μεταρρύθμιση, η κεντρική διοίκηση και διαχείριση του δικαστικού συστήματος ανήκει στην αρμοδιότητα του προέδρου της Országos Bírószági Hivatal (Εθνικής Υπηρεσίας Δικαιοσύνης, Ουγγαρία, στο εξής: πρόεδρος της ΕΥΔ), ο οποίος ορίζεται από το Ουγγρικό Εθνικό Κοινοβούλιο για θητεία διάρκειας εννέα ετών, και ότι ο πρόεδρος αυτός έχει ευρείες αρμοδιότητες, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η απόφαση για την τοποθέτηση δικαστών, για τον ορισμό των προέδρων των δικαστηρίων και για την κίνηση διαδικασιών πειθαρχικού ελέγχου κατά δικαστών.
- 34 Διευκρινίζει, επίσης, ότι το Országos Bírói Tanács (Εθνικό Συμβούλιο Δικαιοσύνης, στο εξής: ΕΣΔ) –τα μέλη του οποίου εκλέγονται από τους δικαστές– είναι επιφορτισμένο με την εποπτεία του έργου του προέδρου της ΕΥΔ και, σε ορισμένες περιπτώσεις, με την έγκριση των αποφάσεών του. Στις 2 Μαΐου 2018 το ΕΣΔ εξέδωσε έκθεση με την οποία διαπίστωνε ότι ο πρόεδρος της ΕΥΔ ενεργούσε κατά παράβαση του νόμου με την πρακτική του να κηρύσσει άγονες τις διαδικασίες πλήρωσης κενών θέσεων δικαστών και προέδρων των δικαστηρίων χωρίς επαρκή αιτιολογία και στη συνέχεια να διορίζει, σε πολλές περιπτώσεις, προσωρινούς προέδρους της δικής του επιλογής στα δικαστήρια. Στις 24 Απριλίου 2018 ο πρόεδρος της ΕΥΔ δήλωσε ότι η λειτουργία του ΕΣΔ δεν ήταν σύμφωνη προς τον νόμο και, έκτοτε, αρνείται να συνεργαστεί με το όργανο αυτό και τα μέλη του. Το ΕΣΔ έχει ήδη επανειλημμένως επισημαίνει ότι ο πρόεδρος της ΕΥΔ και οι διοριζόμενοι από αυτόν πρόεδροι των δικαστηρίων ενεργούν κατά παραβίαση των αρμοδιοτήτων του οργάνου αυτού.
- 35 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ακόμη ότι ο πρόεδρος του Fővárosi Törvényszék (δικαστηρίου Βουδαπέστης-Πρωτεύουσας, Ουγγαρία), δικαστηρίου το οποίο είναι αρμόδιο για την εκδίκαση εφέσεων κατά των αποφάσεων του αιτούντος δικαστηρίου, διορίστηκε κατά τον προπεριγραφέντα τρόπο ως προσωρινός πρόεδρος από τον πρόεδρο της ΕΥΔ. Προκειμένου να υπογραμμίσει τον κρίσιμο χαρακτήρα της πληροφορίας αυτής, το αιτούν δικαστήριο τονίζει την επιρροή την οποία μπορεί να ασκήσει ο πρόεδρος της ΕΥΔ επί της εργασίας και της επαγγελματικής ανέλιξης των δικαστών, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων που αφορούν την κατανομή των υποθέσεων, την πειθαρχική εξουσία και το εργασιακό περιβάλλον.
- 36 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο, παραπέμποντας παράλληλα, αφενός, σε ορισμένες γνωμοδοτήσεις και διεθνείς εκθέσεις με τις οποίες διαπιστώνεται η υπέρμετρη συγκέντρωση εξουσιών στα χέρια του προέδρου της ΕΥΔ και η απουσία οποιουδήποτε αντισταθμιστικού παράγοντα που να εξισορροπεί την εν λόγω συγκέντρωση και, αφετέρου, στη νομολογία του Δικαστηρίου και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, διερωτάται εάν μια τέτοια κατάσταση είναι συμβατή με την αρχή της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης που κατοχυρώνεται στο άρθρο 19 ΣΕΕ και στο άρθρο 47 του Χάρτη. Διερωτάται επίσης αν, υπό τις περιστάσεις αυτές, μπορεί να θεωρηθεί δίκαιη η ενώπιόν του διεξαγόμενη δίκη.

- 37 Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι, με νομοθετική τροποποίηση η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Σεπτεμβρίου 2018, αυξήθηκαν ορισμένες πρόσθετες αποδοχές των εισαγγελέων, ενώ δεν τροποποιήθηκε το μισθολογικό καθεστώς των δικαστών. Ως εκ τούτου, για πρώτη φορά επί σειράς δεκαετιών, οι αποδοχές των δικαστών είναι πλέον κατώτερες από εκείνες που λαμβάνουν οι εισαγγελείς αντίστοιχου επιπέδου, με τον ίδιο βαθμό και την ίδια αρχαιότητα. Το ΕΣΔ κατήγγειλε την κατάσταση αυτή ενώπιον της Ουγγρικής Κυβέρνησης, η οποία υποσχέθηκε μεν μισθολογική μεταρρύθμιση το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2020, πλην όμως το σχετικό σχέδιο νόμου δεν έχει ακόμη κατατεθεί, με αποτέλεσμα οι αποδοχές των δικαστών να παραμένουν αμετάβλητες από το 2003. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, επομένως, μήπως, λαμβανομένων υπόψη ιδίως του πληθωρισμού και της αύξησης του μέσου μισθού στην Ουγγαρία με την πάροδο των ετών, η μη αναπροσαρμογή των αποδοχών των δικαστών κατά τη διάρκεια παρατεταμένου χρονικού διαστήματος ισοδυναμεί με μείωση των αποδοχών τους και μήπως η συνέπεια αυτή είναι απόρροια εσκεμμένων ενεργειών της Ουγγρικής Κυβέρνησης, με σκοπό να περιέλθουν οι δικαστές σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τους εισαγγελείς. Επιπλέον, η πρακτική που συνίσταται στη χορήγηση ενίοτε πολύ υψηλών σε σχέση με τον βασικό μισθό των δικαστών επιδομάτων και ανταμοιβών σε ορισμένους δικαστές κατά τη διακριτική ευχέρεια του προέδρου της ΕΥΔ και των προέδρων των δικαστηρίων, παραβιάζει κατά τρόπο γενικό και συστηματικό την αρχή της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης.
- 38 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Pesti Központi Kerületi Bíróság (κεντρικό πρωτοβάθμιο δικαστήριο του διαμερίσματος της Πέστης, Ουγγαρία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) α) Έχουν το άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ και το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2010/64 την έννοια ότι, για τη διασφάλιση του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη των κατηγορουμένων που δεν γνωρίζουν τη γλώσσα διαδικασίας, το οικείο κράτος μέλος υποχρεούται να καταρτίζει μητρώο ανεξάρτητων μεταφραστών και διερμηνέων που διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα ή –ελλείψει τέτοιου μητρώου– να διασφαλίζει τον έλεγχο επαρκούς ποιότητας της διερμηνείας κατά τη διεξαγωγή της ένδικης διαδικασίας;
- β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο σκέλος του ερωτήματος και, εφόσον, λόγω μη επαρκούς ποιότητας της γλωσσικής διερμηνείας εν προκειμένω, δεν αποδεικνύεται εάν ο κατηγορούμενος πράγματι ενημερώθηκε για τις εις βάρος του υπόνοιες ή την κατηγορία που του αποδίδεται, έχουν το άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ καθώς και το άρθρο 4, παράγραφος 5, και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2012/13 την έννοια ότι, στην περίπτωση αυτή, η διαδικασία δεν μπορεί να διεξαχθεί ερήμην;
- 2) α) Έχει η αρχή της δικαστικής ανεξαρτησίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και στο άρθρο 47 του [Χάρτη], καθώς και στη νομολογία του Δικαστηρίου, την έννοια ότι παραβιάζεται η εν λόγω αρχή εάν ο πρόεδρος της [ΕΥΔ], στον οποίο ανατίθενται καθήκοντα κεντρικής διοικήσεως των δικαστηρίων και ο οποίος διορίζεται από το Κοινοβούλιο, που είναι το μόνο όργανο στο οποίο αυτός λογοδοτεί και το οποίο μπορεί να ανακαλέσει τον διορισμό του, επιλέγει την πλήρωση, μέσω απευθείας προσωρινού διορισμού, της θέσεως του προέδρου ενός δικαστηρίου –ο οποίος πρόεδρος, μεταξύ άλλων, είναι αρμόδιος για την κατανομή των υποθέσεων, την κίνηση πειθαρχικών διαδικασιών κατά των δικαστών και την αξιολόγηση αυτών–, καταστρατηγώντας τη διαδικασία προσκλήσεως υποβολής υποψηφιοτήτων και αγνοώντας συστηματικά τη γνώμη των αρμόδιων ανεξάρτητων δικαστικών οργάνων;

- β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο προηγούμενο ερώτημα, εάν ο δικαστής που έχει επιληφθεί της σχετικής υποθέσεως έχει βάσιμους λόγους να φοβάται ότι θα υποστεί αδικαιολογήτως δυσμενή μεταχείριση λόγω των δικαιοδοτικών και διοικητικών του δραστηριοτήτων, έχει η ως άνω αρχή την έννοια ότι στη προκειμένη περίπτωση δεν διασφαλίζεται δίκαιη δίκη;
- 3) α) Έχει η αρχή της δικαστικής ανεξαρτησίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, στο άρθρο 47 του [Χάρτη] καθώς και στη νομολογία του Δικαστηρίου, την έννοια ότι αντιβαίνει στην εν λόγω αρχή μια κατάσταση κατά την οποία, από 1ης Σεπτεμβρίου 2018, εν αντιθέσει προς την πρακτική που ακολουθείτο κατά τις προηγούμενες δεκαετίες, οι Ούγγροι δικαστές λαμβάνουν βάσει νόμου αποδοχές κατώτερες από αυτές που λαμβάνουν οι εισαγγελείς αντίστοιχου επιπέδου, με τον ίδιο βαθμό και την ίδια αρχαιότητα, και κατά την οποία, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής καταστάσεως της χώρας, οι αποδοχές τους εν γένει δεν συνάδουν με τη σημασία των καθηκόντων τα οποία εκτελούν, ιδίως αν συνεκτιμηθεί η πρακτική των καταβαλλόμενων κατά διακριτική ευχέρεια επιδομάτων που ακολουθείται από τους υπευθύνους της Διοικήσεως;
- β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, έχει η ως άνω αρχή της δικαστικής ανεξαρτησίας την έννοια ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, δεν διασφαλίζεται το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη;»
- 39 Με απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 2019 (στο εξής: συμπληρωματική αίτηση προδικαστικής αποφάσεως), το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε αίτηση προς συμπλήρωση της αρχικής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.
- 40 Από τη συμπληρωματική αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι, στις 19 Ιουλίου 2019, ο [Ούγγρος] γενικός εισαγγελέας άσκησε αναίρεση υπέρ του νόμου δυνάμει του άρθρου 667 του κώδικα ποινικής δικονομίας ενώπιον του Κύρια (Ανώτατου Δικαστηρίου), κατά της αρχικής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως. Προκύπτει επίσης ότι, με απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2019, το Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο) έκρινε ότι η εν λόγω αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν ήταν σύννομη με το σκεπτικό, κατ' ουσίαν, ότι τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα δεν ήταν λυσιτελή για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: απόφαση του Κύρια).
- 41 Κατά το αιτούν δικαστήριο, από την απόφαση του Κύρια προκύπτει ότι, με το σύστημα προδικαστικής παραπομπής που καθιερώνει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο καλείται να αποφαινείται επί ζητημάτων που αφορούν όχι τη συνταγματική τάξη κράτους μέλους, αλλά το δίκαιο της Ένωσης, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η συνεκτική ερμηνεία του εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Περαιτέρω, σύμφωνα με την απόφαση αυτή, η αναστολή της ποινικής διαδικασίας επιτρέπεται μόνο για την έκδοση οριστικής απόφασης επί της ενοχής του κατηγορουμένου. Το Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο) εκτιμά ότι τα προδικαστικά ερωτήματα, όπως διατυπώθηκαν από το αιτούν δικαστήριο στην αρχική αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, δεν είναι λυσιτελή για την εκτίμηση της ενοχής του IS, οπότε η αίτηση αυτή δεν είναι σύννομη. Η απόφαση του Κύρια μνημονεύει επίσης τις προγενέστερες επί της αρχής αποφάσεις του, σύμφωνα με τις οποίες δεν συντρέχει λόγος υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως προκειμένου να διαπιστωθεί ότι το εφαρμοστέο ουγγρικό δίκαιο δεν είναι σύμφωνο με τις θεμελιώδεις αρχές που κατοχυρώνει το δίκαιο της Ένωσης.
- 42 Κατά το αιτούν δικαστήριο, ακόμη και αν η απόφαση του Κύρια περιορίζεται στην κήρυξη του παράνομου χαρακτήρα της αρχικής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, χωρίς να αναιρεί την ίδια την απόφαση περί παραπομπής, η απόφαση του Κύρια, η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο

αναιρέσεως υπέρ του νόμου, θα έχει θεμελιώδους σημασίας αντίκτυπο στη μεταγενέστερη νομολογία των κατώτερων δικαστηρίων, δεδομένου ότι οι αιτήσεις αναιρέσεως αυτού του είδους αποσκοπούν στην εναρμόνιση της εθνικής νομολογίας. Ως εκ τούτου, υπάρχει κίνδυνος η απόφαση του Κύρια να έχει, στο μέλλον, αποτρεπτικό αποτέλεσμα για τους δικαστές των κατώτερων δικαστηρίων που προτίθενται να υποβάλουν στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

- 43 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί στην εκκρεμούσα ενώπιόν του ποινική διαδικασία, η οποία έχει ανασταλεί επί του παρόντος, και εκτιμά ότι τούτη εξαρτάται από το αν η απόφαση του Κύρια έχει παράνομο χαρακτήρα ή μη.
- 44 Συγκεκριμένα, στη μεν μία περίπτωση θα προκύψει ότι ορθώς το Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο) εξέτασε την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και την κήρυξε μη σύννομη. Το αιτούν δικαστήριο θα κληθεί τότε να προχωρήσει στην εκδίκαση της υπόθεσης της κύριας δίκης, δεδομένου ότι, δυνάμει του άρθρου 491, παράγραφος 1, στοιχείο α, του κώδικα ποινικής δικονομίας, αν εκλείψουν οι λόγοι για τους οποίους ανεστάλη η διαδικασία, ο δικαστής συνεχίζει την εκδίκαση της υπόθεσης. Βεβαίως, κατά το αιτούν δικαστήριο, καμία διάταξη του ουγγρικού δικαίου δεν προβλέπει τι πρέπει να γίνει αν η εκδίκαση της υπόθεσης έχει ανασταλεί παρανόμως. Ωστόσο, κατ' αναλογία, η διάταξη αυτή του κώδικα ποινικής δικονομίας θα μπορούσε να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, ο δικαστής υποχρεούται να συνεχίσει την εκδίκαση της υπόθεσης.
- 45 Στη δε άλλη περίπτωση θα προκύψει ότι το Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο) κακώς κήρυξε την αίτηση αυτή μη σύννομη, οπότε το κατώτερο δικαστήριο θα πρέπει να μην εφαρμόσει, ως αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης, την απόφαση του ανώτατου αυτού δικαστηρίου παρά την αρμοδιότητά του βάσει του Ουγγρικού Συντάγματος να διασφαλίζει την ομοιομορφία του εθνικού δικαίου.
- 46 Περαιτέρω, κατά το αιτούν δικαστήριο, η απόφαση του Κύρια στηρίζεται σε εθνική νομολογία σύμφωνα με την οποία η συμβατότητα του ουγγρικού δικαίου προς το δίκαιο της Ένωσης δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής. Μια τέτοια νομολογία είναι αντίθετη προς την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης και προς τη νομολογία του Δικαστηρίου.
- 47 Ο δικαστής του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου προσθέτει ότι, στις 25 Οκτωβρίου 2019, ο πρόεδρος του Fővárosi Törvényszék (δικαστηρίου Βουδαπέστης-Πρωτεύουσας) κίνησε διαδικασία πειθαρχικού ελέγχου κατ' αυτού, επαναλαμβάνοντας το σκεπτικό της απόφασης του Κύρια.
- 48 Σε συνέχεια ενημέρωσης από την Ουγγρική Κυβέρνηση ότι η συγκεκριμένη διαδικασία πειθαρχικού ελέγχου έπαυσε, το Δικαστήριο απηύθυνε ερώτημα στον δικαστή του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου. Με την από 10 Δεκεμβρίου 2019 απάντησή του, ο τελευταίος επιβεβαίωσε ότι, με έγγραφο της 22ας Νοεμβρίου 2019, ο πρόεδρος του Fővárosi Törvényszék (δικαστηρίου Βουδαπέστης-Πρωτεύουσας) είχε ανακαλέσει την πράξη με την οποία ζητούσε την κίνηση της εν λόγω διαδικασίας πειθαρχικού ελέγχου.

- 49 Πάντως, ο δικαστής του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου επισήμανε περαιτέρω ότι δεν είχε την πρόθεση να τροποποιήσει, συναφώς, τη συμπληρωματική αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, δεδομένου ότι οι ανησυχίες του είναι απόρροια όχι της κατ' αυτού κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας, αλλά κυρίως του ίδιου του γεγονότος ότι είναι δυνατή η κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας υπό τέτοιες περιστάσεις.
- 50 Συγκεκριμένα, κατά τον δικαστή του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου, η ποιότητα της εργασίας του ως δικαστή ουδέποτε αμφισβητήθηκε ούτε από την άμεσα ιεραρχικώς προϊσταμένη του ούτε από τον πρόεδρο του ποινικού τμήματος του Pesti Központi Kerületi Bíróság (κεντρικού πρωτοβάθμιου δικαστηρίου του διαμερίσματος της Πέστης), με αποτέλεσμα μοναδικός λόγος ύπαρξης της πειθαρχικής αυτής διαδικασίας να είναι το περιεχόμενο της αρχικής απόφασης περί παραπομπής.
- 51 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Pesti Központi Kerületi Bíróság (κεντρικό πρωτοβάθμιο δικαστήριο του διαμερίσματος της Πέστης) αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα δύο συμπληρωματικά προδικαστικά ερωτήματα:
- «4) α) Έχει το άρθρο 267 [ΣΛΕΕ] την έννοια ότι αντιβαίνει σε αυτό απόφαση εθνικού δικαστηρίου δυνάμει της οποίας το δικαστήριο που αποφασίζει αμετακλήτως, στο πλαίσιο διαδικασίας που αποσκοπεί στην ενοποίηση της νομολογίας του κράτους μέλους, χαρακτηρίζει ως μη σύνομη τη διάταξη του κατώτερου δικαστηρίου με την οποία κινήθηκε η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, χωρίς να θίγονται οι έννομες συνέπειες της επίμαχης διατάξεως περί παραπομπής;
- β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα, σκέλος α), έχει το άρθρο 267 [ΣΛΕΕ] την έννοια ότι το αιτούν δικαστήριο οφείλει να μην εφαρμόσει τις αντίθετες αποφάσεις του ανώτερου δικαστηρίου και τις αρχές οι οποίες, προς τον σκοπό ενότητας του δικαίου, διαλαμβάνονται στις αποφάσεις αυτές;
- γ) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα, σκέλος α), μπορεί σε μια τέτοια περίπτωση να συνεχιστεί η ανασταλείσα ποινική διαδικασία ενώ εκκρεμεί η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως;
- 5) Έχει η αρχή της δικαστικής ανεξαρτησίας, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και στο άρθρο 47 του Χάρτη, καθώς και στη νομολογία του Δικαστηρίου, την έννοια ότι, υπό το πρίσμα του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η αρχή αυτή παραβιάζεται όταν κινείται πειθαρχική διαδικασία κατά δικαστή για τον λόγο ότι κίνησε διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως;»

Επί του αιτήματος εφαρμογής της ταχείας διαδικασίας

- 52 Με τη συμπληρωματική αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, ο δικαστής του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου ζήτησε επίσης την υπαγωγή της υπό κρίση υπόθεσης στην ταχεία διαδικασία του άρθρου 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Προς στήριξη του αιτήματος αυτού, υποστηρίζει ότι η κίνηση μιας τέτοιας διαδικασίας δικαιολογείται, μεταξύ άλλων, από το γεγονός ότι η απόφαση του Kúria και η κινηθείσα κατά του ιδίου πειθαρχική διαδικασία ενδέχεται να έχουν εξαιρετικά αρνητικό αποτρεπτικό αποτέλεσμα με πιθανές επιπτώσεις σε κάθε μελλοντική απόφαση για την κίνηση ή μη διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ στην Ουγγαρία.

- 53 Το άρθρο 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει ότι, κατόπιν αιτήματος του αιτούντος δικαστηρίου ή, σε εξαιρετική περίπτωση, αυτεπαγγέλτως, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί να αποφασίσει, αφού ακούσει τον εισηγητή δικαστή και τον γενικό εισαγγελέα, την υπαγωγή της προδικαστικής παραπομπής σε ταχεία διαδικασία όταν η φύση της υπόθεσης απαιτεί να αποφανθεί το Δικαστήριο το συντομότερο δυνατόν.
- 54 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι η ταχεία διαδικασία αποτελεί δικονομικό μέσο για την αντιμετώπιση εξαιρετικά επείγουσας κατάστασης. Εξάλλου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επίσης ότι η ταχεία διαδικασία μπορεί να μην εφαρμόζεται όταν ο ευαίσθητος και σύνθετος χαρακτήρας των νομικών ζητημάτων που εγείρει μια υπόθεση δυσχερώς συμβιβάζεται με την εφαρμογή της διαδικασίας αυτής, ιδίως όταν δεν κρίνεται σκόπιμη η σύντμηση της έγγραφης διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου (απόφαση της 18ης Μαΐου 2021, Asociația «Forumul Judecătorilor din România» κ.λπ., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 και C-397/19, EU:C:2021:393, σκέψη 103 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 55 Εν προκειμένω, με απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου, αφού άκουσε τον εισηγητή δικαστή και τον γενικό εισαγγελέα, απέρριψε το αίτημα υπαγωγής της υπό κρίση υπόθεσης στην ταχεία διαδικασία. Πράγματι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 48 της παρούσας απόφασης, η πράξη με την οποία κινήθηκε η πειθαρχική διαδικασία κατά του δικαστή του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου ανακλήθηκε. Εξάλλου, η ποινική υπόθεση της κύριας δίκης δεν αφορά άτομο εις βάρος του οποίου έχει ληφθεί στερητικό της ελευθερίας μέτρο.
- 56 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν προέκυψε, βάσει των στοιχείων και των εξηγήσεων που παρέσχε κατά τα ανωτέρω το αιτούν δικαστήριο, ότι η υπό κρίση υπόθεση, η οποία εγείρει, εξάλλου, όπως προκύπτει από τη σκέψη 52 της παρούσας απόφασης, ιδιαιτέρως ευαίσθητα και σύνθετα ζητήματα, έχει επείγοντα χαρακτήρα σε τέτοιο βαθμό ώστε να δικαιολογηθεί η κατ' εξαίρεση παρέκκλιση από τους συνήθεις δικονομικούς κανόνες που έχουν εφαρμογή επί προδικαστικών παραπομπών.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος

- 57 Με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, το οποίο πρέπει να εξεταστεί πρώτο, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε ανώτατο δικαστήριο κράτους μέλους αποφαινόμενο επί αναιρέσεως υπέρ του νόμου να διαπιστώσει ότι αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβληθείσα στο Δικαστήριο από κατώτερο δικαστήριο δυνάμει της εν λόγω διάταξης είναι μη σύννομη, ανεξαρτήτως του ότι η διαπίστωση αυτή δεν θίγει κατά τα λοιπά τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης με την οποία υποβάλλεται η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, και αν, στην περίπτωση αυτή, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης έχει την έννοια ότι επιβάλλει στο κατώτερο δικαστήριο την υποχρέωση να μην εφαρμόσει την εν λόγω απόφαση του ανώτατου δικαστηρίου.

Επί του παραδεκτού

- 58 Η Ουγγρική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα είναι απαράδεκτο, δεδομένου ότι το σκεπτικό που εκτίθεται στη συμπληρωματική αίτηση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με την ανάγκη ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης δεν ασκεί επιρροή για την

έκβαση της υπόθεσης της κύριας δίκης, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του ότι η απόφαση του Κύρια δεν έχει έννομες συνέπειες επί της απόφασης περί παραπομπής. Επιπλέον, οι εκτιμήσεις τις οποίες διατυπώνει το αιτούν δικαστήριο ως προς τις συνέπειες που η απόφαση αυτή θα μπορούσε να έχει στο μέλλον επί των διαδικασιών προδικαστικής παραπομπής στηρίζονται σε μελλοντικά και υποθετικά γεγονότα, οπότε οι εκτιμήσεις αυτές είναι επίσης αλυσιτελείς για την έκβαση της υπόθεσης της κύριας δίκης.

- 59 Υπενθυμίζεται εκ προοιμίου ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 267 ΣΛΕΕ διαδικασία προδικαστικής παραπομπής καθιερώνει στενή συνεργασία μεταξύ των εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων και του Δικαστηρίου, στηριζόμενη σε κατανομή των καθηκόντων μεταξύ τους, και συνιστά μέσο διά του οποίου το Δικαστήριο παρέχει στα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα τα ερμηνευτικά εκείνα στοιχεία του δικαίου της Ένωσης που τους είναι αναγκαία για την επίλυση των διαφορών επί των οποίων καλούνται να αποφανθούν (πρβλ. απόφαση της 21ης Ιουνίου 2007, *Omni Metal Service*, C-259/05, EU:C:2007:363, σκέψη 16 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 60 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της εκδοθησόμενης δικαστικής απόφασης, να αξιολογήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της υπόθεσης, τόσο την αναγκαιότητα της προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δίκης του απόφασης όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Ως εκ τούτου, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να αποφανθεί [απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2020, *Openbaar Ministerie* (Πλαστογραφία), C-510/19, EU:C:2020:953, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 61 Επομένως, συντρέχει τεκμήριο λυσιτέλειας για τα προδικαστικά ερωτήματα που αφορούν το δίκαιο της Ένωσης. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος που έχει υποβληθεί από εθνικό δικαστήριο μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή, ακόμη, όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί [απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2020, *Openbaar Ministerie* (Πλαστογραφία), C-510/19, EU:C:2020:953, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 62 Εν προκειμένω, καθόσον το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί στην ποινική διαδικασία της κύριας δίκης σε περίπτωση που η απόφαση του Κύρια κριθεί αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης, διαπιστώνεται ότι, ακόμη και αν η απόφαση αυτή ούτε εξαφανίζει ούτε τροποποιεί την απόφαση περί παραπομπής ούτε περαιτέρω επιβάλλει στο αιτούν δικαστήριο την υποχρέωση να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, η απόφαση του Κύρια δεν είναι άνευ συνεπειών για το αιτούν δικαστήριο και για την ποινική διαδικασία της κύριας δίκης.
- 63 Πράγματι, όταν το ανώτατο αυτό δικαστήριο κρίνει μη σύννομη αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβληθείσα από κατώτερο δικαστήριο, η κρίση αυτή έχει κατ' ανάγκην συνέπειες για το κατώτερο δικαστήριο, ακόμη και ελλείψει άμεσων αποτελεσμάτων επί του κύρους της απόφασης περί παραπομπής. Επομένως, εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο καλείται, ειδικότερα, να αποφασίσει αν θα εμμένει ή όχι στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε και, ως εκ τούτου, συγχρόνως, αν θα εμμένει ή όχι στην απόφασή του να αναστείλει την ενώπιόν του

διαδικασία, απόφαση την οποία το Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο) έκρινε, κατ' ουσίαν, παράνομη, ή αν, αντιθέτως, θα αποσύρει τα ερωτήματά του υπό το πρίσμα της απόφασης αυτής και θα συνεχίσει την ποινική διαδικασία της κύριας δίκης.

- 64 Κατά τα λοιπά, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, η απόφαση του Κύρια δημοσιεύθηκε σε επίσημη συλλογή νομολογίας για τη δημοσίευση αποφάσεων επί της αρχής, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομοιομορφία του εθνικού δικαίου.
- 65 Επιπλέον, υπό τις περιστάσεις αυτές, το αιτούν δικαστήριο πρέπει επίσης να εκτιμήσει αν, εμμένοντας στην αρχική αίτησή του προδικαστικής αποφάσεως, εκθέτει την επί της ουσίας απόφαση που θα εκδώσει στην υπόθεση της κύριας δίκης σε κίνδυνο προσβολής της με ένδικο μέσο για τον λόγο ότι, κατά τη διάρκεια της δίκης, το δικαστήριο αυτό εξέδωσε διάταξη περί προδικαστικής παραπομπής η οποία κρίθηκε παράνομη από το Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο).
- 66 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, διαπιστώνεται ότι το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα δεν μπορεί να θεωρηθεί αλυσιτελές για την έκβαση της υπόθεσης της κύριας δίκης και ότι, ως εκ τούτου, είναι παραδεκτό.

Επί της ουσίας

- 67 Όσον αφορά, κατά πρώτον, το ζήτημα αν το άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε ανώτατο δικαστήριο κράτους μέλους αποφαινόμενο επί αναιρέσεως υπέρ του νόμου να διαπιστώσει ότι αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβληθείσα στο Δικαστήριο από κατώτερο δικαστήριο δυνάμει της εν λόγω διάταξης είναι μη σύννομη, ανεξαρτήτως του ότι η διαπίστωση αυτή θίγει κατά τα λοιπά τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης με την οποία υποβάλλεται η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, υπενθυμίζεται ότι ακρογωνιαίο λίθο του δικαιοδοτικού συστήματος που καθιερώνεται με τις Συνθήκες αποτελεί η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, διάταξης η οποία, καθιερώνοντας τον διάλογο σε επίπεδο δικαιοδοτικών οργάνων μεταξύ του Δικαστηρίου και των δικαστηρίων των κρατών μελών, αποσκοπεί στη διασφάλιση της ενότητας της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, καθιστώντας, επομένως, δυνατή τη διασφάλιση της συνοχής, της πλήρους αποτελεσματικότητάς του και της αυτονομίας του, καθώς και, εν τέλει, του ιδιάζοντος χαρακτήρα του δικαίου που θεσπίζουν οι Συνθήκες [πρβλ. απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, Α. Β. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο–Προσφυγές), C-824/18, EU:C:2021:153, σκέψη 90 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 68 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει κατ' επανάληψη ότι τα εθνικά δικαστήρια έχουν ευρύτατη ευχέρεια να υποβάλλουν στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία των σχετικών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, ευχέρεια η οποία μετατρέπεται σε υποχρέωση για τα δικαστήρια των οποίων οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα, υπό την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναγνωρίζει η νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 69 Τόσο η ευχέρεια όσο και η υποχρέωση αυτή είναι, πράγματι, συμφυείς με το σύστημα συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, που καθιερώνει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, και με τα καθήκοντα του επιφορτισμένου με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δικαστή, τα οποία αναθέτει η εν λόγω διάταξη στα εθνικά δικαστήρια (απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, σκέψη 33).

- 70 Κατά συνέπεια, το εθνικό δικαστήριο που επιλαμβάνεται ορισμένης διαφοράς, όταν εκτιμά ότι, στο πλαίσιο της διαφοράς αυτής, ανακύπτει ζήτημα που αφορά την ερμηνεία ή το κύρος του δικαίου της Ένωσης, έχει, ανάλογα με την περίπτωση, την ευχέρεια ή την υποχρέωση να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, χωρίς η άσκηση της ευχέρειας ή η εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής να μπορούν να εμποδιστούν από εθνικούς κανόνες νομοθετικής ή νομολογιακής φύσεως (απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, σκέψη 34).
- 71 Εν προκειμένω, ακόμη και αν η απόφαση του Κύρια περιορίζεται απλώς στη διαπίστωση του παράνομου χαρακτήρα της αρχικής αίτησης προδικαστικής αποφάσεως και δεν εξαφανίζει την απόφαση περί προδικαστικής παραπομπής ούτε επιβάλλει στο αιτούν δικαστήριο να ανακαλέσει την εν λόγω αίτηση και να συνεχίσει τη διαδικασία της κύριας δίκης, το Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο), προβαίνοντας σε έλεγχο νομιμότητας της ίδιας αίτησης υπό το πρίσμα του άρθρου 490 του κώδικα ποινικής δικονομίας, προέβη, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 43 των προτάσεών του, σε έλεγχο της αρχικής αίτησης προδικαστικής αποφάσεως ο οποίος προσομοιάζει σε εκείνον που ασκεί το Δικαστήριο προκειμένου να διαπιστώσει αν μια αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.
- 72 Ακόμη και αν το άρθρο 267 ΣΛΕΕ δεν αντιτίθεται στην άσκηση ενδίκου μέσου του εσωτερικού δικαίου κατά απόφασης περί προδικαστικής παραπομπής, απόφαση ανώτατου δικαστηρίου με την οποία αίτηση προδικαστικής αποφάσεως κηρύσσεται παράνομη με την αιτιολογία ότι τα υποβληθέντα ερωτήματα δεν είναι λυσιτελή και αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης είναι ασύμβατη με το ως άνω άρθρο, καθόσον η εκτίμηση των στοιχείων αυτών εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να κρίνει το παραδεκτό των προδικαστικών ερωτημάτων, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 60 και 61 της παρούσας απόφασης (πρβλ. απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Cartesio, C-210/06, EU:C:2008:723, σκέψεις 93 έως 96).
- 73 Επιπλέον, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 48 των προτάσεών του, η πρακτική αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης θα πληττόταν αν η έκβαση ενδίκου μέσου ενώπιον του ανώτατου δικαστηρίου του κράτους μέλους μπορούσε να αποτρέψει το εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί διαφοράς διεπόμενης από το δίκαιο της Ένωσης να ασκήσει την ευχέρεια που του απονέμει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ζητήματα ερμηνείας ή κύρους του δικαίου της Ένωσης, ώστε να είναι σε θέση να κρίνει αν ένας κανόνας της εθνικής νομοθεσίας είναι συμβατός με το δίκαιο της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2010, Melki και Abdeli, C-188/10 και C-189/10, EU:C:2010:363, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 74 Πράγματι, μολονότι το Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο) δεν υποχρέωσε το αιτούν δικαστήριο να ανακαλέσει την αρχική αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, γεγονός παραμένει ότι το ανώτατο αυτό δικαστήριο έκρινε με την απόφασή του ότι η εν λόγω αίτηση είναι παράνομη. Μια τέτοια διαπίστωση έλλειψης νομιμότητας είναι ικανή να υπονομεύσει τόσο το κύρος των απαντήσεων που το Δικαστήριο θα παράσχει στο αιτούν δικαστήριο όσο και την απόφαση που το αιτούν δικαστήριο θα εκδώσει υπό το πρίσμα των απαντήσεων αυτών.
- 75 Εξάλλου, η εν λόγω απόφαση του Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο) ενδέχεται να παρακινήσει τα ουγγρικά δικαστήρια να απόσχουν από την υποβολή προδικαστικών ερωτημάτων στο Δικαστήριο, προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο προσβολής των αιτήσεών τους προδικαστικής αποφάσεως από έναν εκ των διαδίκων βάσει της εν λόγω απόφασης ή το ενδεχόμενο ασκήσεως κατά των εν λόγω αιτήσεων αναιρέσεως υπέρ του νόμου.

- 76 Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι, όσον αφορά τον μηχανισμό προδικαστικής παραπομπής, «η επαγρύπνηση των ενδιαφερομένων ιδιωτών για την προστασία των δικαιωμάτων τους συνεπάγεται αποτελεσματικό έλεγχο, που προστίθεται σ' εκείνον τον οποίο εμπιστεύονται τα άρθρα [258 και 259 ΣΛΕΕ] στην επιμέλεια της [Ευρωπαϊκής] Επιτροπής και των κρατών μελών» (απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 1963, van Gend & Loos, 26/62, EU:C:1963:1, σ. 868). Περιορισμοί στην άσκηση από τα εθνικά δικαστήρια της αρμοδιότητας που τους απονέμει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ θα είχαν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων που οι ιδιώτες αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης.
- 77 Ως εκ τούτου, η απόφαση του Κύρια θίγει τις προνομίες τις οποίες αναγνωρίζει στα εθνικά δικαστήρια το άρθρο 267 ΣΛΕΕ και, κατά συνέπεια, την αποτελεσματικότητα της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων βάσει του μηχανισμού της προδικαστικής παραπομπής (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 5ης Ιουλίου 2016, Ognyanov, C-614/14, EU:C:2016:514, σκέψη 25).
- 78 Όσον αφορά, κατά δεύτερον, το ζήτημα αν η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης επιβάλλει στο εθνικό δικαστήριο που υπέβαλε στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως της οποίας τον παράνομο χαρακτήρα διαπίστωσε το ανώτατο δικαστήριο του οικείου κράτους μέλους, χωρίς ωστόσο να θίξει τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης του εθνικού δικαστηρίου περί προδικαστικής παραπομπής, την υποχρέωση να μη λάβει υπόψη μια τέτοια απόφαση του ανώτατου δικαστηρίου, πρέπει, πρώτον, να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης καθιερώνει την προτεραιότητα του δικαίου της Ένωσης έναντι του δικαίου των κρατών μελών. Η αρχή αυτή επιβάλλει, ως εκ τούτου, σε όλες τις αρχές των κρατών μελών να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα των διαφόρων κανόνων της Ένωσης, το δε δίκαιο των κρατών μελών δεν μπορεί να επηρεάσει το αποτέλεσμα το οποίο αναγνωρίζεται στους κανόνες αυτούς εντός των κρατών μελών (απόφαση της 18ης Μαΐου 2021, Asociația «Forumul Judecătorilor din România» κ.λπ., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 και C-397/19, EU:C:2021:393, σκέψη 244 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 79 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι, λόγω της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, η επίκληση από κράτος μέλος των διατάξεων του εθνικού του δικαίου, ακόμη και του συνταγματικού, δεν είναι δυνατόν να υπονομεύσει την ενότητα και την αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, τα αποτελέσματα της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης δεσμεύουν όλα τα όργανα ενός κράτους μέλους και οι εσωτερικές διατάξεις περί της κατανομής των δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων, περιλαμβανομένων των διατάξεων συνταγματικής ισχύος, δεν μπορούν να αποτελέσουν εμπόδιο συναφώς (απόφαση της 18ης Μαΐου 2021, Asociația «Forumul Judecătorilor din România» κ.λπ., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 και C-397/19, EU:C:2021:393, σκέψη 245 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 80 Δεύτερον, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία, διάταξη εθνικού δικαίου η οποία εμποδίζει την εφαρμογή της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ πρέπει να μένει ανεφάρμοστη, χωρίς το οικείο δικαστήριο να υποχρεούται να ζητήσει ή να αναμείνει την προηγούμενη εξαφάνιση της εν λόγω εθνικής διάταξης είτε διά της νομοθετικής οδού είτε μέσω οποιασδήποτε άλλης συνταγματικής διαδικασίας [απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, A. B. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές), C-824/18, EU:C:2021:153, σκέψη 141 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 81 Επομένως, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης επιβάλλει σε κατώτερο δικαστήριο την υποχρέωση να μην εφαρμόσει απόφαση του ανώτατου δικαστηρίου του οικείου κράτους μέλους εάν κρίνει ότι η απόφαση αυτή θίγει τις προνομίες που του αναγνωρίζει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ και, κατά συνέπεια, την αποτελεσματικότητα της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων την οποία καθιερώνει ο μηχανισμός της προδικαστικής παραπομπής. Πρέπει να διευκρινιστεί ότι, δεδομένης της έκτασης των προνομίων αυτών, ουδείς λόγος υπέρ της εφαρμογής της ως άνω απόφασης απορρέει από την τυχόν διαπίστωση εκ μέρους του Δικαστηρίου, με την απόφασή του επί της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, ότι τα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το κατώτερο δικαστήριο στο Δικαστήριο είναι, εν όλω ή εν μέρει, απαράδεκτα.
- 82 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση, αφενός, ότι το άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε ανώτατο δικαστήριο κράτους μέλους αποφαινόμενο επί αναίρεσεως υπέρ του νόμου να διαπιστώσει ότι αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβληθείσα στο Δικαστήριο από κατώτερο δικαστήριο δυνάμει της εν λόγω διάταξης είναι μη σύνομη για τον λόγο ότι τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα δεν είναι λυσιτελή και αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, ανεξαρτήτως του ότι η διαπίστωση αυτή δεν θίγει κατά τα λοιπά τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης με την οποία υποβάλλεται η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, και, αφετέρου, ότι η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης επιβάλλει στο κατώτερο δικαστήριο την υποχρέωση να μην εφαρμόσει την εν λόγω απόφαση του εθνικού ανώτατου δικαστηρίου.

Επί του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος

- 83 Με το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, το οποίο πρέπει να εξεταστεί δεύτερο, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, το άρθρο 47 του Χάρτη και το άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται στην κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας κατά εθνικού δικαστή για τον λόγο ότι υπέβαλε στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του εν λόγω άρθρου 267.

Επί του παραδεκτού

- 84 Η Ουγγρική Κυβέρνηση και η Επιτροπή προβάλλουν ένσταση απαραδέκτου του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος. Η κυβέρνηση αυτή υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η πειθαρχική διαδικασία που κινήθηκε κατά του δικαστή του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου, η οποία, όμως, στη συνέχεια ανακλήθηκε και κηρύχθηκε περατωμένη, δεν ασκεί επιρροή καθόσον τα αποτελέσματά της επί της κρίσης του δικαστή του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου δεν μπορούν να προσδιορισθούν. Η Επιτροπή ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι το εν λόγω προδικαστικό ερώτημα δεν είναι λυσιτελές για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης και ότι, εν πάση περιπτώσει, το αιτούν δικαστήριο δεν παρέσχε καμία πληροφορία ως προς τις συνέπειες που επιφέρει η κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας για τη συνέχιση της ποινικής διαδικασίας της οποίας έχει επιληφθεί.
- 85 Συναφώς, και υπό το πρίσμα της νομολογίας που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 60 και 61 της παρούσας απόφασης, τονίζεται ότι, με την από 10 Δεκεμβρίου 2019 απάντησή του στην αίτηση παροχής πληροφοριών που του είχε διαβιβάσει το Δικαστήριο, ο δικαστής του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου διευκρίνισε ότι, παρά την ανάκληση της κατ' αυτού κινήσεως πειθαρχικής διαδικασίας, το προδικαστικό ερώτημα το οποίο είχε υποβάλει εξακολουθούσε να

είναι λυσιτελής, δεδομένου ότι οι αμφιβολίες του είναι απόρροια αυτής καθεαυτήν της δυνατότητας κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις και, επομένως, είναι ανεξάρτητες από τη συνέχιση της διαδικασίας αυτής.

- 86 Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι το τέταρτο και το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα συνδέονται στενά μεταξύ τους. Πράγματι, από τη συμπληρωματική αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι ο πρόεδρος του Fővárosi Törvényszék (δικαστηρίου Βουδαπέστης-Πρωτεύουσας) εξέδωσε την πράξη με την οποία ζητούσε να κινηθεί πειθαρχική διαδικασία κατά του δικαστή του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου ακριβώς λόγω της απόφασης του Kúria με την οποία κηρύχθηκε παράνομη η αρχική αίτηση προδικαστικής αποφάσεως. Επομένως, με το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, ο δικαστής του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου ερωτά, κατ' ουσίαν, αν μπορεί να μη συμμορφωθεί προς την απόφαση του Kúria όταν θα αποφανθεί επί της ουσίας της υπόθεσης της κύριας δίκης χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο, συνεπεία αυτού, να κινηθεί εκ νέου η κατ' αυτού πειθαρχική διαδικασία η οποία στηριζόταν στην απόφαση του Kúria.
- 87 Κατά συνέπεια, όπως και στο πλαίσιο του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο βρίσκεται αντιμέτωπο με δικονομικό κώλυμα, το οποίο είναι απόρροια εφαρμογής εθνικής ρυθμίσεως κατά του δικαστή του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου, κώλυμα το οποίο το αιτούν δικαστήριο καλείται να άρει προτού αποφανθεί επί της διαφοράς της κύριας δίκης χωρίς εξωτερική παρέμβαση και, επομένως, σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη, με πλήρη ανεξαρτησία [πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, *Governo della Repubblica italiana* (Καθεστώς των Ιταλών ειρηνοδικών), C-658/18, EU:C:2020:572, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Συγκεκριμένα, διερωτάται ως προς τις προϋποθέσεις συνέχισης της διαδικασίας της κύριας δίκης κατόπιν της απόφασης του Kúria με την οποία κρίθηκε παράνομη η αρχική αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και επί της οποίας στηρίχθηκε η κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας κατά του δικαστή του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου. Ως προς το σημείο αυτό, η υπό κρίση υπόθεση διαφέρει από εκείνες επί των οποίων εκδόθηκε η απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, *Miasto Łowicz και Prokurator Generalny* (C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234), στις οποίες οι απαντήσεις στα υποβληθέντα στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν ήταν αναγκαίες για τα οικεία αιτούντα δικαστήρια προκειμένου να επιλύσουν δικονομικά ζητήματα του εθνικού δικαίου πριν αποφανθούν επί της ουσίας των διαφορών των οποίων είχαν επιληφθεί.
- 88 Ως εκ τούτου, το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα είναι παραδεκτό.

Επί της ουσίας

- 89 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα αφορά την ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, του άρθρου 47 του Χάρτη και του άρθρου 267 ΣΛΕΕ. Εντούτοις, από το σκεπτικό της απόφασης περί παραπομπής προκύπτει ότι, όπως επισημάνθηκε, κατ' ουσίαν, στις σκέψεις 86 και 87 της παρούσας απόφασης, το ερώτημα αυτό αφορά δικονομικής φύσεως δυσχέρεια, η οποία πρέπει να αρθεί πριν το αιτούν δικαστήριο αποφανθεί επί της ουσίας της διαφοράς της κύριας δίκης και θέτει υπό αμφισβήτηση τις αρμοδιότητες που έχει το αιτούν δικαστήριο στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ. Επομένως, το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να εξεταστεί μόνον σε συνάρτηση με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.
- 90 Συναφώς, και υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 68 έως 70 και 72 της παρούσας απόφασης, υπογραμμίζεται ότι έχει ήδη κριθεί ότι δεν επιτρέπονται εθνικές διατάξεις οι οποίες ενδέχεται να εκθέτουν τους εθνικούς δικαστές σε κίνδυνο

πειθαρχικών διαδικασιών λόγω του ότι υπέβαλαν στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως. Πράγματι, απλώς και μόνον το ενδεχόμενο άσκησης πειθαρχικής δίωξης λόγω της υποβολής αίτησης προδικαστικής αποφάσεως ή λόγω της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου να εμμένει στην παραπομπή αυτή μετά την υποβολή της δύναται να θίξει την εκ μέρους των οικείων εθνικών δικαστών αποτελεσματική άσκηση της ευχέρειας υποβολής αίτησης προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο και των καθηκόντων του επιφορτισμένου με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δικαστή [πρβλ. αποφάσεις της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, καθώς και της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 227].

- 91 Η προστασία των εθνικών δικαστών έναντι του κινδύνου πειθαρχικών διαδικασιών ή κυρώσεων επειδή άσκησαν την επιπίπτουσα στην αποκλειστική αρμοδιότητά τους ευχέρεια υποβολής αίτησης προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο αποτελεί, εξάλλου, εγγύηση συμφυή με την ανεξαρτησία τους, ανεξαρτησία η οποία είναι ειδικότερα κεφαλαιώδους σημασίας για την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος δικαστικής συνεργασίας το οποίο ενσαρκώνει ο μηχανισμός προδικαστικής παραπομπής του άρθρου 267 ΣΛΕΕ (απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 92 Εξάλλου, επισημαίνεται ότι πειθαρχική διαδικασία κινηθείσα για τον λόγο ότι εθνικό δικαστήριο αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δύναται να αποτρέψει το σύνολο των εθνικών δικαστηρίων από την υποβολή τέτοιων αιτήσεων, πράγμα που θα μπορούσε να υπονομεύσει την ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης.
- 93 Κατόπιν των ανωτέρω, στο πέμπτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας κατά εθνικού δικαστή για τον λόγο ότι υπέβαλε στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει της διάταξης αυτής.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού

- 94 Κατά την Ουγγρική Κυβέρνηση, όπως διαπίστωσε το Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο), η εκτίμηση της υπόθεσης της κύριας δίκης είναι απλή από πραγματική και νομική άποψη και δεν απαιτεί, σε τελική ανάλυση, ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης. Παραπέμποντας στην απόφαση του Κύρια, η εν λόγω κυβέρνηση υποστηρίζει, σε γενικές γραμμές, ότι δεν προκύπτει από την ποινική διαδικασία της κύριας δίκης πραγματικό περιστατικό ή γεγονός ικανό να στοιχειοθετήσει παράβαση των διατάξεων που διέπουν τη χρήση των γλωσσών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής ή παράβαση εκ μέρους των επιφορτισμένων με την υπόθεση αρχών, βάσει του οποίου το αιτούν δικαστήριο θα μπορούσε να συναγάγει την ανάγκη ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης. Δεδομένου ότι δεν τίθεται συγκεκριμένα στο πλαίσιο της υπόθεσης της κύριας δίκης οποιοδήποτε πραγματικό ζήτημα όσον αφορά την ποιότητα της διερμηνείας, το πρώτο σκέλος του ερωτήματος αυτού έχει υποθετικό χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, δεν είναι αναγκαίο ούτε είναι δυνατό να απαντηθεί από το Δικαστήριο. Ομοίως, δεν είναι αναγκαία ούτε η απάντηση στο δεύτερο σκέλος του ερωτήματος αυτού, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης της κύριας δίκης, δεδομένου ότι, κατά την εν λόγω κυβέρνηση, είναι δυνατό να

διαπιστωθεί, με βάση τα πραγματικά περιστατικά που διαπίστωσε το Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο) στηριζόμενο στη δικογραφία της έρευνας, ότι ο κατηγορούμενος κατανόησε τις εναντίον του κατηγορίες.

- 95 Συναφώς, και λαμβανομένης υπόψη της μνημονευόμενης στις σκέψεις 60 και 61 της παρούσας απόφασης νομολογίας του Δικαστηρίου, επισημαίνεται ότι το αιτούν δικαστήριο εκθέτει με σαφήνεια, στην αρχική αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, τις περιστάσεις υπό τις οποίες αποφάσισε να υποβάλει το ερώτημα αυτό και τους λόγους για τους οποίους το υπέβαλε. Πράγματι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 25 έως 28 της παρούσας απόφασης, η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά ερήμην ποινική διαδικασία κινηθείσα κατά Σουηδού υπηκόου γεννηθέντος στην Τουρκία, ο οποίος διώκεται για παράβαση της ουγγρικής νομοθεσίας περί πυροβόλων όπλων και πυρομαχικών, κατόπιν έρευνας κατά τη διάρκεια της οποίας εξετάστηκε από τις αστυνομικές αρχές παρουσία διερμηνέα σουηδικής γλώσσας, χωρίς όμως να επικουρείται από δικηγόρο, παρά το γεγονός ότι επρόκειτο για την ακρόαση κατά τη διάρκεια της οποίας του ανακοινώθηκε ότι ήταν ύποπτος για την τέλεση παραβάσεων της εν λόγω εθνικής νομοθεσίας. Επομένως, η διαφορά της κύριας δίκης συνδέεται προδήλως με τις διατάξεις των οδηγιών 2010/64 και 2012/13 τις οποίες αφορά το πρώτο προδικαστικό ερώτημα.
- 96 Εξάλλου, όσον αφορά το επιχείρημα της Ουγγρικής Κυβέρνησης ότι η υπόθεση της κύριας δίκης είναι υπόθεση της οποίας η εκτίμηση είναι απλή από πραγματική και νομική άποψη και η οποία, ως εκ τούτου, δεν απαιτεί ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης από το Δικαστήριο, με αποτέλεσμα η προδικαστική παραπομπή να μην είναι αναγκαία, αρκεί, αφενός, να υπομνησθεί, όπως προκύπτει από τη μνημονευόμενη στη σκέψη 60 της παρούσας απόφασης νομολογία του Δικαστηρίου, ότι εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της εκδοθησομένης δικαστικής απόφασης να αξιολογήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της υπόθεσης, τόσο την αναγκαιότητα προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δίκης του απόφασης όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Αφετέρου, η εν λόγω περίπτωση δεν μπορεί να εμποδίσει ένα εθνικό δικαστήριο να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο και δεν καθιστά απαράδεκτο το υποβαλλόμενο ερώτημα (πρβλ. απόφαση της 29ης Απριλίου 2021, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, C-383/19, EU:C:2021:337, σκέψη 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 97 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι το πρώτο προδικαστικό ερώτημα είναι παραδεκτό.

Επί της ουσίας

- 98 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι το πρώτο προδικαστικό ερώτημα παραπέμπει στο άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ. Ωστόσο, εκτός από μια γενική αναφορά στη δυνατότητα εφαρμογής του Χάρτη, η διάταξη αυτή δεν εξυπηρετεί τη συλλογιστική του αιτούντος δικαστηρίου, όπως αυτή προκύπτει από το σκεπτικό της αρχικής αίτησης προδικαστικής αποφάσεως. Εξάλλου, πρόκειται για γενική διάταξη με την οποία η Ένωση αναγνωρίζει ότι ο Χάρτης έχει το ίδιο νομικό κύρος με τις Συνθήκες, διευκρινίζεται ότι οι διατάξεις του Χάρτη δεν συνεπάγονται καμία επέκταση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης όπως αυτές ορίζονται στις Συνθήκες και αποσαφηνίζεται η μέθοδος ερμηνείας των δικαιωμάτων, των ελευθεριών και των αρχών που κατοχυρώνονται στον Χάρτη. Υπό τις περιστάσεις αυτές, είναι προφανές ότι η εν λόγω διάταξη δεν είναι λυσιτελής για την ανάλυση του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος.

- 99 Κατά την πάγια νομολογία του, το Δικαστήριο ενδέχεται εντούτοις να χρειαστεί να λάβει υπόψη κανόνες του δικαίου της Ένωσης στους οποίους δεν αναφέρθηκε το εθνικό δικαστήριο με το ερώτημά του (απόφαση της 7ης Αυγούστου 2018, *Smith*, C-122/17, EU:C:2018:631, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 100 Κατά το άρθρο 48, παράγραφος 1, του Χάρτη, κάθε κατηγορούμενος τεκμαίρεται ότι είναι αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με τον νόμο. Επιπλέον, κατά το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Χάρτη, διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων της υπεράσπισης σε κάθε κατηγορούμενο.
- 101 Συναφώς επισημαίνεται ότι με το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη διευκρινίζεται ότι, στον βαθμό που ο Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα τα οποία αντιστοιχούν σε εκείνα τα οποία διασφαλίζονται στην ΕΣΔΑ, η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους αποδίδει η εν λόγω Σύμβαση. Όπως προκύπτει από τις επεξηγήσεις σχετικά με το άρθρο 48 του Χάρτη, οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 52, παράγραφος 7, του Χάρτη, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την ερμηνεία του, το εν λόγω άρθρο 48 αντιστοιχεί στο άρθρο 6, παράγραφοι 2 και 3, της ΕΣΔΑ. Το Δικαστήριο οφείλει, επομένως, να ερμηνεύει το άρθρο 48 του Χάρτη κατά τέτοιον τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ένα επίπεδο προστασίας σύμφωνο με εκείνο που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, όπως ερμηνεύεται από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρβλ. απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, *Gambino και Hyka*, C-38/18, EU:C:2019:628, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 102 Υπό τις συνθήκες αυτές, με το πρώτο σκέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 5 της οδηγίας 2010/64 έχει την έννοια ότι επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να καταρτίζουν μητρώο ανεξάρτητων μεταφραστών και διερμηνέων ή να διασφαλίζουν ότι η επάρκεια της ποιότητας της διερμηνείας που παρέχεται στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ελέγχου.
- 103 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2010/64 προβλέπει ότι «τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τη θέσπιση μητρώου ή μητρώων ανεξάρτητων μεταφραστών και διερμηνέων με προσήκοντα προσόντα».
- 104 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία ορισμένης διάταξης του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αυτή αποτελεί μέρος [αποφάσεις της 2ας Σεπτεμβρίου 2015, *Surmačs*, C-127/14, EU:C:2015:522, σκέψη 28, και της 16ης Νοεμβρίου 2016, *DHL Express (Austria)*, C-2/15, EU:C:2016:880, σκέψη 19].
- 105 Από το ίδιο το γράμμα της διάταξης αυτής, η οποία στην απόδοσή της στις περισσότερες γλώσσες πλην της ελληνικής χρησιμοποιεί την έκφραση «καταβάλλουν προσπάθεια», προκύπτει ότι η δημιουργία μητρώου ανεξάρτητων μεταφραστών και διερμηνέων που διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα συνιστά μάλλον απαίτηση προγραμματικής φύσεως και όχι υποχρέωση επίτευξης αποτελέσματος, η οποία εξάλλου στερείται, αυτή καθαυτήν, οποιουδήποτε άμεσου αποτελέσματος.
- 106 Η γραμματική αυτή ερμηνεία επιρρωννύεται από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η εν λόγω διάταξη και από τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία 2010/64.

- 107 Κατά την αιτιολογική της σκέψη 12, η οδηγία αυτή θεσπίζει κοινούς ελάχιστους κανόνες προς εφαρμογή στα πεδία της διερμηνείας και της μετάφρασης σε ποινικές διαδικασίες.
- 108 Οι κανόνες αυτοί θα πρέπει, κατά την αιτιολογική σκέψη 17 της εν λόγω οδηγίας, να διασφαλίζουν την ύπαρξη δωρεάν και επαρκούς γλωσσικής συνδρομής, η οποία θα επιτρέπει στους υπόπτους ή τους κατηγορούμενους που δεν ομιλούν ή δεν κατανοούν τη γλώσσα διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας να ασκήσουν πλήρως το δικαίωμά τους υπεράσπισης και θα διασφαλίζει τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης.
- 109 Όσον αφορά την ποιότητα της διερμηνείας και της μετάφρασης, η αιτιολογική σκέψη 24 της οδηγίας 2010/64 αναφέρει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη δυνατότητα ελέγχου της επάρκειας της διερμηνείας και της μετάφρασης που παρέχεται όταν οι αρμόδιες αρχές έχουν ειδοποιηθεί για έλλειψη επάρκειας σε ορισμένη υπόθεση. Επιπλέον, το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2010/64 ορίζει ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι η παρεχόμενη διερμηνεία και μετάφραση έχουν την ποιότητα που απαιτεί το άρθρο 2, παράγραφος 8, της οδηγίας, το οποίο διευκρινίζει ότι η διερμηνεία πρέπει να «έχει επαρκή ποιότητα ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης, ιδίως διασφαλίζοντας ότι οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι γνωρίζουν το περιεχόμενο της εναντίον τους δικογραφίας και είναι σε θέση να ασκήσουν το δικαίωμα υπεράσπισής τους».
- 110 Από τις εν λόγω διατάξεις και αιτιολογικές σκέψεις προκύπτει, ανεξαρτήτως των συγκεκριμένων λεπτομερειών εφαρμογής του άρθρου 5 της οδηγίας 2010/64, ότι η οδηγία αυτή απαιτεί από τα κράτη μέλη να λαμβάνουν «συγκεκριμένα μέτρα» για την «επαρκή ποιότητα» της διερμηνείας ώστε να διασφαλίζεται, αφενός, ότι οι ενδιαφερόμενοι λαμβάνουν γνώση του περιεχομένου της εις βάρος τους δικογραφίας και, αφετέρου, η ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Συναφώς, η δημιουργία μητρώου ανεξάρτητων μεταφραστών και διερμηνέων αποτελεί ένα από τα μέσα που μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη του σκοπού αυτού. Επομένως, μολονότι η κατάρτιση ενός τέτοιου μητρώου δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά υποχρέωση επιβαλλόμενη από την οδηγία στα κράτη μέλη, γεγονός παραμένει ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει, κατά τρόπο αρκούντως ακριβή και ανεπιφύλακτο ώστε να μπορεί να γίνει επίκλησή του από ιδιώτη και να εφαρμοστεί από τον εθνικό δικαστή, ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα ώστε να διασφαλίζουν την ποιότητα της παρεχόμενης διερμηνείας και μετάφρασης, να διαθέτουν κατάλληλες υπηρεσίες προς τούτο και να διευκολύνουν την αποτελεσματική πρόσβαση στις υπηρεσίες αυτές.
- 111 Το άρθρο 2, παράγραφος 5, της οδηγίας 2010/64 προβλέπει, συναφώς, κατά τρόπο ανεπιφύλακτο και ακριβή, ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο, οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι να έχουν «τη δυνατότητα να διαμαρτυρηθούν ότι η ποιότητα της διερμηνείας δεν είναι επαρκής προκειμένου να διασφαλιστεί η διεξαγωγή δίκαιης δίκης».
- 112 Παρά ταύτα, η δυνατότητα αυτή δεν απαλλάσσει τα κράτη μέλη από την υποχρέωσή τους, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2010/64, σε συνδυασμό, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 2, παράγραφος 8, αυτής, να λαμβάνουν «συγκεκριμένα μέτρα» ώστε να διασφαλίζουν ότι η παρεχόμενη ερμηνεία έχει «επαρκή ποιότητα», ιδίως ελλείψει μητρώου ανεξάρτητων μεταφραστών και διερμηνέων.
- 113 Συναφώς, η τήρηση των απαιτήσεων που συνδέονται με τη δίκαιη δίκη συνεπάγεται ότι διασφαλίζεται ότι ο κατηγορούμενος γνωρίζει την κατηγορία και μπορεί να αμυνθεί (πρβλ. απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2015, *Covaci*, C-216/14, EU:C:2015:686, σκέψη 39 και εκεί

μνημονευόμενη νομολογία). Επομένως, η υποχρέωση των αρμόδιων αρχών δεν περιορίζεται στον ορισμό διερμηνείας. Οφείλουν, επιπλέον, αφού ειδοποιηθούν σε δεδομένη περίπτωση, να ελέγξουν την ποιότητα της διερμηνείας που παρασχέθηκε (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ, της 18ης Οκτωβρίου 2006, *Hermi* κατά Ιταλίας, CE:ECHR:2006:1018JUD001811402, § 70).

- 114 Πράγματι, η παράλειψη εξέτασης από τα εθνικά δικαστήρια ισχυρισμών περί παροχής ακατάλληλων υπηρεσιών εκ μέρους διερμηνέα μπορεί να συνεπάγεται προσβολή των δικαιωμάτων υπεράσπισης (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ, της 24ης Ιουνίου 2019, *Κnox* κατά Ιταλίας, CE:ECHR:2019:0124JUD 007657713, §§ 182 και 186).
- 115 Στο πλαίσιο αυτό, προκειμένου να βεβαιωθούν ότι ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος που δεν ομιλεί και δεν κατανοεί τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας έχει εντούτοις ενημερωθεί ορθώς για την κατηγορία που του αποδίδεται, τα εθνικά δικαστήρια, προκειμένου να παρέχονται τα εχέγγυα για τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης, οφείλουν να ελέγχουν αν παρασχέθηκαν στον ύποπτο ή τον κατηγορούμενο υπηρεσίες διερμηνείας «επαρκούς ποιότητας» ώστε να κατανοήσει την εναντίον του κατηγορία. Για να είναι σε θέση να προβαίνουν στην εξακρίβωση αυτή, τα εθνικά δικαστήρια πρέπει μεταξύ άλλων να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία επιλογής και ορισμού ανεξάρτητων μεταφραστών και διερμηνέων.
- 116 Εν προκειμένω, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι δεν υπάρχει μητρώο ανεξαρτήτων μεταφραστών και διερμηνέων στην Ουγγαρία. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, λόγω των ελλείψεων της εθνικής νομοθεσίας, είναι αδύνατο να διασφαλιστεί στην πράξη η ποιότητα της διερμηνείας που παρέχεται στους υπόπτους και στους κατηγορούμενους. Η Ουγγρική Κυβέρνηση υποστηρίζει, ωστόσο, ότι η εθνική νομοθεσία που ρυθμίζει τη δραστηριότητα των επαγγελματιών διερμηνέων και μεταφραστών, καθώς και οι κανόνες της ποινικής δικονομίας, παρέχουν σε κάθε πρόσωπο που δεν γνωρίζει την ουγγρική γλώσσα τη δυνατότητα να λάβει γλωσσική συνδρομή η ποιότητα της οποίας ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις περί δίκαιης δίκης. Ανεξαρτήτως των σχετικών με το εθνικό δίκαιο ως άνω εκτιμήσεων, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να προβεί σε συγκεκριμένη και ακριβή εκτίμηση των στοιχείων της υπόθεσης της κύριας δίκης, προκειμένου να εξακριβώσει αν η ποιότητα της διερμηνείας που παρασχέθηκε στον ενδιαφερόμενο στο πλαίσιο της συγκεκριμένης υπόθεσης, λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων που απορρέουν από την οδηγία 2010/64, ήταν επαρκής ώστε το πρόσωπο αυτό να λάβει γνώση των λόγων της σύλληψής του ή των εναντίον του κατηγοριών και να είναι, συνακόλουθα, σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματά του υπεράσπισης.
- 117 Κατά συνέπεια, το άρθρο 5 της οδηγίας 2010/64 έχει την έννοια ότι επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η ποιότητα της παρεχόμενης διερμηνείας και μετάφρασης είναι επαρκής ώστε ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος να κατανοεί την εναντίον του κατηγορία και προκειμένου η παρεχόμενη διερμηνεία να μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ελέγχου από τα εθνικά δικαστήρια.
- 118 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος ερωτάται αν, ελλείψει τέτοιου μητρώου ή άλλης μεθόδου ελέγχου της επάρκειας της διερμηνείας και όταν είναι αδύνατο να διαπιστωθεί αν ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος ενημερώθηκε για τις εις βάρος του υπόνοιες ή κατηγορίες, το άρθρο 4, παράγραφος 5, και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2012/13, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται στην ερήμην εκδίκαση της υπόθεσης.

- 119 Το συγκεκριμένο ερώτημα στηρίζεται στην παραδοχή ότι, συνεπεία της απουσίας εθνικών μέτρων για τη διασφάλιση της ποιότητας της διερμηνείας, το αιτούν δικαστήριο στερείται μέσων που θα του επέτρεπαν να ελέγξει τον επαρκή χαρακτήρα της. Υπενθυμίζεται, όμως, ότι, ανεξαρτήτως του ζητήματος της ύπαρξης γενικών εθνικών μέτρων που καθιστούν δυνατή τη διασφάλιση και τον έλεγχο της ποιότητας της παρεχόμενης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών διερμηνείας, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να προβεί σε συγκεκριμένη και ακριβή εκτίμηση των στοιχείων της υπόθεσης της κύριας δίκης, προκειμένου να εξακριβώσει αν η ποιότητα της διερμηνείας που παρασχέθηκε στον ενδιαφερόμενο, στο πλαίσιο της υπόθεσης αυτής, ήταν επαρκής υπό το πρίσμα των απορреουσών από την οδηγία 2010/64 απαιτήσεων.
- 120 Κατόπιν της εξέτασης αυτής, το αιτούν δικαστήριο ενδέχεται να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να διαπιστώσει αν ο ενδιαφερόμενος ενημερώθηκε σε γλώσσα την οποία κατανοεί για την εναντίον του κατηγορία είτε λόγω ανεπάρκειας της διερμηνείας που του παρασχέθηκε είτε διότι είναι αδύνατο να διαπιστωθεί η ποιότητα της διερμηνείας αυτής. Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι αφορά το ζήτημα αν το άρθρο 4, παράγραφος 5, και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2012/13, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν να δικαστεί ερήμην ένα πρόσωπο σε περίπτωση που, λόγω ανεπάρκειας της διερμηνείας, δεν ενημερώθηκε σε γλώσσα την οποία κατανοεί για την εναντίον του κατηγορία ή όταν είναι αδύνατον να διαπιστωθεί η ποιότητα της παρασχεθείσας διερμηνείας και, ως εκ τούτου, να διαπιστωθεί ότι το εν λόγω πρόσωπο ενημερώθηκε σε γλώσσα την οποία κατανοεί για την εναντίον του κατηγορία.
- 121 Συναφώς παρατηρείται ότι, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 3, της ΕΣΔΑ, κάθε κατηγορούμενος δικαιούται «όπως πληροφορηθή, εν τη βραχυτέρα προθεσμία εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί και εν λεπτομερεία την φύσιν και τον λόγον της εναντίον του κατηγορίας». Οι εγγυήσεις που παρέχει το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, της ΕΣΔΑ ισχύουν για κάθε «κατηγορούμενο», κατά την αυτοτελή έννοια που έχει ο όρος αυτός στο πλαίσιο της ΕΣΔΑ. «Κατηγορία ποινικής φύσεως» υφίσταται όταν ένα πρόσωπο κατηγορείται επισήμως από τις αρμόδιες αρχές ή όταν οι πράξεις στις οποίες προβαίνουν οι αρχές λόγω των υφιστάμενων υπονοιών έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην κατάστασή του. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, πρόσωπο το οποίο συνελήφθη επειδή υπάρχουν υπόνοιες ότι έχει διαπράξει ποινικό αδίκημα μπορεί να θεωρηθεί ότι «κατηγορείται για ποινικό αδίκημα» και να τύχει της προστασίας του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ (απόφαση του ΕΔΔΑ της 12ης Μαΐου 2017, *Simeonovi κατά Βουλγαρίας*, CE:ECHR:2017:0512JUD 002198004, §§ 110 και 111).
- 122 Κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ σε ποινικές υποθέσεις, η ακριβής και πλήρης ενημέρωση του κατηγορουμένου για την κατηγορία που τον βαρύνει και, συνεπώς, για τον νομικό χαρακτηρισμό της αξιόποινης πράξης που θα μπορούσε να του καταλογίσει ένα δικαστήριο είναι βασική προϋπόθεση μιας δίκαιης δίκης. Το δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με τη φύση και τον λόγο της κατηγορίας πρέπει να εξετάζεται υπό το πρίσμα του δικαιώματος του κατηγορουμένου να προετοιμάσει την υπεράσπισή του (απόφαση του ΕΔΔΑ της 25ης Μαρτίου 1999, *Pélissier και Sassi κατά Γαλλίας*, CE:ECHR:1999:0325JUD 002544494, §§ 52 και 54). Η ενημέρωση κάποιου για τις ποινικές διώξεις που ασκούνται εναντίον του συνιστά νομική πράξη τέτοιας σημασίας ώστε πρέπει να πληροί τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις δυνάμενες να διασφαλίσουν την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου, η δε αόριστη και ανεπίσημη γνώση δεν αρκεί (απόφαση του ΕΔΔΑ της 1ης Μαρτίου 2006, *Sejdovic κατά Ιταλίας*, CE:ECHR:2006:0301JUD 005658100, § 99).

- 123 Ο δίκαιος χαρακτήρας της διαδικασίας απαιτεί κάθε πρόσωπο να είναι σε θέση να κατανοήσει την εναντίον του κατηγορία για να μπορεί να αμυνθεί. Πρόσωπο το οποίο δεν ομιλεί ή δεν κατανοεί τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας που έχει κινηθεί κατ' αυτού και το οποίο δεν έλαβε την κατάλληλη γλωσσική συνδρομή ώστε να μπορέσει να κατανοήσει τις εναντίον του κατηγορίες, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ήταν σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματά του υπεράσπισης.
- 124 Αυτή η θεμελιώδους σημασίας εγγύηση πραγματώνεται, μεταξύ άλλων, με το δικαίωμα σε διερμηνεία κατά το άρθρο 2 της οδηγίας 2010/64, το οποίο προβλέπει ότι στους υπόπτους ή τους κατηγορούμενους που δεν ομιλούν ή δεν κατανοούν τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας παρέχεται, χωρίς καθυστέρηση, στο πλαίσιο ανακρίσεων ή ακροάσεων στη διάρκεια ποινικών διαδικασιών, συνδρομή διερμηνείας, καθώς και με το δικαίωμα μετάφρασης ουσιωδών εγγράφων κατά το άρθρο 3 της ίδιας οδηγίας.
- 125 Όταν οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι συλλαμβάνονται ή κρατούνται, το άρθρο 4 της οδηγίας 2012/13 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να παρέχουν σε αυτούς έγγραφο στο οποίο να εκτίθενται, μεταξύ άλλων, τα δικονομικά δικαιώματα που απαριθμούνται στο άρθρο 3 της οδηγίας αυτής.
- 126 Το άρθρο 4, παράγραφος 5, της οδηγίας 2012/13 προβλέπει επίσης ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο ύποπτος ή κατηγορούμενος να λαμβάνει το έγγραφο δικαιωμάτων συνταχθέν σε γλώσσα που κατανοεί. Όταν το έγγραφο δικαιωμάτων δεν είναι διαθέσιμο στην κατάλληλη γλώσσα, ο ύποπτος ή κατηγορούμενος πρέπει να «ενημερώνεται για τα δικαιώματά του προφορικά σε γλώσσα που κατανοεί».
- 127 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2012/13 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο ύποπτος ή κατηγορούμενος να ενημερώνεται για την αξιόποινη πράξη την οποία φέρεται, ή κατηγορείται, ότι διέπραξε. Η ενημέρωση αυτή είναι «άμεση και δεόντως λεπτομερής προκειμένου να διασφαλισθούν ο δίκαιος χαρακτήρας της διαδικασίας και η αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης του κατηγορουμένου».
- 128 Βεβαίως, η οδηγία 2012/13 δεν ρυθμίζει τις λεπτομέρειες του τρόπου με τον οποίο πρέπει να παρασχεθεί στον κατηγορούμενο η προβλεπόμενη στο άρθρο 6 της οδηγίας ενημέρωση σχετικά με την κατηγορία. Εντούτοις, οι λεπτομέρειες αυτές δεν μπορούν να θίγουν τον σκοπό που επιδιώκεται ειδικότερα με το ως άνω άρθρο 6, ο οποίος συνίσταται, όπως προκύπτει και από την αιτιολογική σκέψη 27 της εν λόγω οδηγίας, στην παροχή στους υπόπτους ή στους κατηγορούμενους για τέλεση αξιόποινης πράξης της δυνατότητας να προετοιμάσουν την υπεράσπισή τους και στη διασφάλιση του δίκαιου χαρακτήρα της διαδικασίας (απόφαση της 13ης Ιουνίου 2019, Moro, C-646/17, EU:C:2019:489, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 129 Επομένως, η ενημέρωση που πρέπει να παρέχεται σε κάθε πρόσωπο που είναι ύποπτο ή κατηγορείται ότι διέπραξε αξιόποινη πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 2012/13, πρέπει να γίνεται σε γλώσσα την οποία κατανοεί το πρόσωπο αυτό, ενδεχομένως με τη γλωσσική συνδρομή διερμηνείας ή με γραπτή μετάφραση.
- 130 Λόγω του καθοριστικού χαρακτήρα που έχει για το σύνολο της ποινικής διαδικασίας το δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με την ποινική κατηγορία, το γεγονός ότι πρόσωπο, το οποίο δεν ομιλεί ή δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας αυτής, δεν έλαβε κατάλληλη γλωσσική συνδρομή ώστε να

μπορέσει να κατανοήσει το περιεχόμενο της κατηγορίας και να αμυνθεί αρκεί για να στερήσει από τη διαδικασία τον δίκαιο χαρακτήρα της και να θίξει την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης.

- 131 Βεβαίως, το άρθρο 6, παράγραφος 3, της αυτής οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το αργότερο με τη διαβίβαση του κατηγορητηρίου στο δικαστήριο να παρέχονται λεπτομερή στοιχεία για την ποινική κατηγορία, συμπεριλαμβανομένης της φύσης και του νομικού χαρακτηρισμού της αξιόποινης πράξης και του είδους της συμμετοχής του κατηγορουμένου. Κατά συνέπεια, η διάταξη αυτή επιτρέπει να θεραπευτεί κατά τη διάρκεια της ποινικής δίκης η μη παροχή των πληροφοριακών αυτών στοιχείων, ιδίως λόγω του ότι η ενημέρωση δεν έλαβε χώρα σε γλώσσα την οποία κατανοεί ο κατηγορούμενος.
- 132 Εντούτοις, από τη διάταξη αυτή προκύπτει επίσης ότι το ποινικό δικαστήριο δεν μπορεί να αποφανθεί επί του βασίμου της κατηγορίας ερήμην του κατηγορουμένου, όταν ο κατηγορούμενος δεν έχει προηγουμένως ενημερωθεί σε γλώσσα την οποία κατανοεί για την εναντίον του κατηγορία, ειδάλλως παραβιάζει το άρθρο 6 της οδηγίας 2012/13 και ενεργεί κατά τρόπο που δεν συνάδει με τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας και την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης που το ως άνω άρθρο σκοπεί να διασφαλίσει.
- 133 Επομένως, εν προκειμένω, ενδεχόμενη διαπίστωση, στηριζόμενη στις αφορώσες τα πραγματικά περιστατικά εξακριβώσεις στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, ότι η ποιότητα της παρασχεθείσας διερμηνείας δεν ήταν επαρκής ώστε να μπορέσει ο κατηγορούμενος να κατανοήσει τους λόγους της σύλληψής του και τις εναντίον του κατηγορίες, θα μπορούσε να εμποδίσει τη συνέχιση της διεξαγωγής της ποινικής δίκης ερήμην του κατηγορουμένου.
- 134 Επιπλέον, δεδομένου ότι το δικαίωμα των υπόπτων και των κατηγορουμένων να παραστούν στη δίκη τους κατοχυρώνεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2016/343, η δυνατότητα ερήμην διεξαγωγής της ποινικής δίκης εξαρτάται, κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, από την προϋπόθεση ότι τα πρόσωπα αυτά έχουν ενημερωθεί εγκαίρως σχετικά με τη δίκη και τις συνέπειες της μη παράστασής τους.
- 135 Τέλος, είναι αληθές ότι, δυνάμει του άρθρου 9 της οδηγίας αυτής, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος, στις περιπτώσεις που δεν παρίστατο στη δίκη του και δεν έχουν τηρηθεί οι όροι που προβλέπονται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας, έχει δικαίωμα σε νέα δίκη ή άλλο ένδικο μέσο προστασίας που επιτρέπει επαναπροσδιορισμό της ουσίας της υπόθεσης. Πάντως, η διάταξη αυτή δεν μπορεί να δικαιολογήσει την ερήμην καταδίκη ενός προσώπου, ενώ δεν ενημερώθηκε για την εναντίον του κατηγορία σύμφωνα με τις απαιτήσεις του εν λόγω άρθρου 8, παράγραφος 2, όταν η εν λόγω παράλειψη ενημέρωσης είναι απόρροια ανεπάρκειας της διερμηνείας και συνιστά, κατά συνέπεια, παράβαση άλλων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.
- 136 Εξάλλου, εάν, εν προκειμένω, αποδειχθεί, με βάση τις αφορώσες τα πραγματικά περιστατικά εξακριβώσεις στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, ότι είναι αδύνατο να διαπιστωθεί η ποιότητα της παρασχεθείσας διερμηνείας, το γεγονός αυτό θα μπορούσε επίσης να εμποδίσει τη συνέχιση της διεξαγωγής της ποινικής δίκης ερήμην του κατηγορουμένου. Πράγματι, η αδυναμία διαπίστωσης της ποιότητας της παρασχεθείσας διερμηνείας σημαίνει ότι είναι αδύνατο να διαπιστωθεί αν ο κατηγορούμενος ενημερώθηκε για τις υπόνοιες ή την εναντίον του κατηγορία. Επομένως, όλες οι εκτιμήσεις σχετικά με την περίπτωση που εξετάστηκε στις σκέψεις 121 έως 135 της παρούσας απόφασης εφαρμόζονται *mutatis mutandis* σε αυτή τη δεύτερη

περίπτωση, λόγω του καθοριστικού χαρακτήρα που έχει για το σύνολο της ποινικής διαδικασίας το δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με την αποδιδόμενη κατηγορία και λόγω της θεμελιώδους φύσης των δικαιωμάτων υπεράσπισης.

- 137 Κατά συνέπεια, το άρθρο 2, παράγραφος 5, της οδηγίας 2010/64, το άρθρο 4, παράγραφος 5, και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2012/13, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν να δικαστεί ερήμην ένα πρόσωπο σε περίπτωση που, λόγω ανεπάρκειας της διερμηνείας, δεν ενημερώθηκε σε γλώσσα την οποία κατανοεί για την εναντίον του κατηγορία ή όταν είναι αδύνατον να διαπιστωθεί η ποιότητα της παρασχεθείσας διερμηνείας και, ως εκ τούτου, να διαπιστωθεί ότι το εν λόγω πρόσωπο ενημερώθηκε σε γλώσσα την οποία κατανοεί για την εναντίον του κατηγορία.
- 138 Βάσει των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:
- το άρθρο 5 της οδηγίας 2010/64 έχει την έννοια ότι επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η ποιότητα της παρεχόμενης διερμηνείας και μετάφρασης είναι επαρκής ώστε ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος να κατανοεί την εναντίον του κατηγορία και προκειμένου η παρεχόμενη διερμηνεία να μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ελέγχου από τα εθνικά δικαστήρια·
 - το άρθρο 2, παράγραφος 5, της οδηγίας 2010/64, το άρθρο 4, παράγραφος 5, και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2012/13, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν να δικαστεί ερήμην ένα πρόσωπο σε περίπτωση που, λόγω ανεπάρκειας της διερμηνείας, δεν ενημερώθηκε σε γλώσσα την οποία κατανοεί για την εναντίον του κατηγορία ή όταν είναι αδύνατον να διαπιστωθεί η ποιότητα της παρασχεθείσας διερμηνείας και, ως εκ τούτου, να διαπιστωθεί ότι το εν λόγω πρόσωπο ενημερώθηκε σε γλώσσα την οποία κατανοεί για την εναντίον του κατηγορία.

Επί του δευτέρου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

- 139 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν η αρχή της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 19 ΣΕΕ και στο άρθρο 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει στον πρόεδρο της ΕΥΔ να διορίζει, καταστρατηγώντας την εφαρμογή της διαδικασίας πρόσκλησης υποβολής υποψηφιοτήτων για θέσεις δικαστών και προβαίνοντας σε απευθείας προσωρινούς διορισμούς, τους προέδρους δικαστηρίων, και δη όταν οι εν λόγω πρόεδροι δικαστηρίων έχουν, μεταξύ άλλων, την εξουσία να αποφασίζουν την κατανομή των υποθέσεων, να κινούν πειθαρχικές διώξεις κατά δικαστών και να αξιολογούν τις επιδόσεις τους και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, αν είναι δίκαιη η διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου υπό τέτοιου είδους προεδρεία. Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η αρχή αυτή έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε σύστημα αποδοχών το οποίο προβλέπει για τους δικαστές αποδοχές κατώτερες εκείνων για τους εισαγγελείς της ίδιας κατηγορίας και επιτρέπει την κατά διακριτική ευχέρεια χορήγηση στους δικαστές επιδομάτων και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, αν η εν λόγω αρχή έχει την έννοια ότι δεν μπορεί να διασφαλιστεί υπό τις συνθήκες αυτές το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη.
- 140 Δεδομένου ότι η Ουγγρική Κυβέρνηση και η Επιτροπή αμφισβητούν το παραδεκτό των εν λόγω προδικαστικών ερωτημάτων με το σκεπτικό, κατ' ουσίαν, ότι ούτε η ερμηνεία του άρθρου 19 ΣΕΕ ούτε εκείνη του άρθρου 47 του Χάρτη είναι λυσιτελής για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η

ζητούμενη προδικαστική απόφαση πρέπει να είναι «αναγκαία» για να καταστεί δυνατή η εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου «έκδοση της δικής του απόφασης» επί της υπόθεσης της οποίας έχει επιληφθεί (απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 141 Το Δικαστήριο έχει, συνακόλουθα, επανειλημμένα υπενθυμίσει ότι τόσο από το γράμμα όσο και από την οικονομία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ προκύπτει ότι η διαδικασία προδικαστικής αποφάσεως προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, ότι εκκρεμεί πράγματι διαφορά ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, στο πλαίσιο της οποίας αυτά καλούνται να εκδώσουν απόφαση που θα λαμβάνει υπόψη την προδικαστική απόφαση (απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 142 Στο πλαίσιο τέτοιας διαδικασίας, πρέπει, επομένως, να υφίσταται μεταξύ της εν λόγω διαφοράς και των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης των οποίων ζητείται η ερμηνεία σύνδεσμος τέτοιος ώστε η ερμηνεία αυτή να ανταποκρίνεται σε αντικειμενική ανάγκη για την απόφαση την οποία πρέπει να εκδώσει το αιτούν δικαστήριο (απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 143 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής δεν προκύπτει η ύπαρξη μεταξύ των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης τις οποίες αφορούν το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα και της διαφοράς της κύριας δίκης συνδέσμου, λόγω του οποίου η ζητούμενη ερμηνεία θα παρίστατο αναγκαία προκειμένου να μπορέσει το αιτούν δικαστήριο, εφαρμόζοντας τα διδάγματα εκ της ερμηνείας αυτής, να εκδώσει την απόφασή του επί της εκκρεμούς ενώπιόν του διαφοράς (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 144 Πράγματι, πρώτον, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 90 και 91 των προτάσεών του, η διαφορά της κύριας δίκης ουδόλως αφορά το ουγγρικό δικαστικό σύστημα στο σύνολό του, ορισμένες πτυχές του οποίου ενδέχεται να θίγουν την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και, ειδικότερα, του αιτούντος δικαστηρίου κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Συναφώς, το γεγονός ότι θα μπορούσε να υφίσταται ουσιαστικός σύνδεσμος μεταξύ της ουσίας της διαφοράς της κύριας δίκης και του άρθρου 47 του Χάρτη, ή ακόμη, ευρύτερα, του άρθρου 19 ΣΕΕ, δεν αρκεί ώστε να πληρούται το κριτήριο της αναγκαιότητας, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 267 ΣΛΕΕ. Για τον σκοπό αυτό θα έπρεπε η ερμηνεία των διατάξεων αυτών, όπως ζητείται με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, να ανταποκρίνεται σε αντικειμενική ανάγκη για την επίλυση, επί της ουσίας, της διαφοράς της κύριας δίκης, πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω.
- 145 Δεύτερον, μολονότι το Δικαστήριο έχει κρίνει παραδεκτά προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία δικονομικού χαρακτήρα διατάξεων του δικαίου της Ένωσης τις οποίες οφείλει να εφαρμόσει το αιτούν δικαστήριο για να εκδώσει την απόφασή του (πρβλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, Weryński, C-283/09, EU:C:2011:85, σκέψεις 41 και 42), εντούτοις το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης δεν έχουν τέτοιο περιεχόμενο (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 50).

- 146 Τρίτον, η απάντηση του Δικαστηρίου στα εν λόγω προδικαστικά ερωτήματα δεν φαίνεται ούτε δυνάμενη να παράσχει στο αιτούν δικαστήριο ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης η οποία θα καθιστά δυνατή την επίλυση δικονομικών ζητημάτων του εθνικού δικαίου προκειμένου να αποφανθεί επί της ουσίας της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, *Miasto Łowicz και Prokurator Generalny*, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 51).
- 147 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα είναι απαράδεκτα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 148 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπόμποντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε ανώτατο δικαστήριο κράτους μέλους αποφαινόμενο επί αναιρέσεως υπέρ του νόμου να διαπιστώσει ότι αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβληθείσα στο Δικαστήριο από κατώτερο δικαστήριο δυνάμει της εν λόγω διάταξης είναι μη σύννομη για τον λόγο ότι τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα δεν είναι λυσιτελή και αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, ανεξαρτήτως του ότι η διαπίστωση αυτή δεν θίγει κατά τα λοιπά τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης με την οποία υποβάλλεται η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως. Η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης επιβάλλει στο κατώτερο δικαστήριο την υποχρέωση να μην εφαρμόσει την εν λόγω απόφαση του εθνικού ανώτατου δικαστηρίου.
- 2) Το άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας κατά εθνικού δικαστή για τον λόγο ότι υπέβαλε στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει της διάταξης αυτής.
- 3) Το άρθρο 5 της οδηγίας 2010/64/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία, έχει την έννοια ότι επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η ποιότητα της παρεχόμενης διερμηνείας και μετάφρασης είναι επαρκής ώστε ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος να κατανοεί την εναντίον του κατηγορία και προκειμένου η παρεχόμενη διερμηνεία να μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ελέγχου από τα εθνικά δικαστήρια.

Το άρθρο 2, παράγραφος 5, της οδηγίας 2010/64, το άρθρο 4, παράγραφος 5, και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν να δικαστεί ερήμην ένα πρόσωπο σε περίπτωση

που, λόγω ανεπάρκειας της διερμηνείας, δεν ενημερώθηκε σε γλώσσα την οποία κατανοεί για την εναντίον του κατηγορία ή όταν είναι αδύνατον να διαπιστωθεί η ποιότητα της παρασχεθείσας διερμηνείας και, ως εκ τούτου, να διαπιστωθεί ότι το εν λόγω πρόσωπο ενημερώθηκε σε γλώσσα την οποία κατανοεί για την εναντίον του κατηγορία.

(υπογραφές)